Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 216 (2218) ♦ Субота, 20 листопада 1999 року ♦ Ціна договірна

20 листопада

✔ 1910 р. Помер Лев Толстой.

✔ 1917 р. Центральна Рада III Універсалом проголосила утворення УНР.

✔ 1943 р. На Волині за умов підпілля відкрилася Перша конференція поневолених народів.

✔ 1994 р. Державний візит Президента України Л. Кучми до США. Укладення хартії українсько-американського партнерства, дружби і співробітництва.

Критикувати Росію не можна? Тоді настійлива пропозиція...

Саміт ОБСЄ, що вчора завершив свою роботу у Стамбулі, ознаменовано кількома непересічними подіями. Серед них — рідкісний «виїзд на далеку відстань» Президента Росії Бориса Єльцина, відсутність глав Югославії Слободана Мілошевича та Естонії Леннарта Мері, підписання Угоди з адаптації Договору про звичайні збройні сили у Європі (ДЗЗСЄ) та підписання пакета угод із транспортування каспійських енергоносіїв за маршрутом Баку—Джейхан. А увінчано саміт ухваленням глобальних документів: Європейської хартії безпеки та Підсумкової декларації.

Звичайно, найажіотажнішою була чеченська тематика. Саме через неї на цілу добу залишив Кремль Борис Єльцин. І навпаки — на знак протесту проти дій Москви в Чечні не прибув до Стамбула Леннарт Мері.

(Закінчення на 4-й стор.).

У номер

Подорожчання хліба — наслідок виборів?

У Львові підвищено ціни на хлібобулочні вироби. Залежно від сорту буханець хліба, що його випікають у Львові, тепер коштує дорожче на 2—8 копійок.

За словами начальника міського відділу торгівлі Ярослава Пелиховського, подорожчання хліба спричинене підвищенням на 10—15% цін на борошно. Напередодні виборів у місті створилася критична ситуація, оскільки припинилися поставки борошна з півдня України. І хоча інколи запас борошна в місті становив половину добової норми, перебоїв з постачанням хліба вдавалося уникнути.

Водночас, на думку директора Львівського хлібозаводу № 5 Володимира Петракевича, ціни на хліб не варто контролювати. Це дасть можливість позбутися проблем у галузі. Ціна на хліб істотно не зросте, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

НЕ ВАЛЯЙТЕ ДУРНИКА — ПІДНІМАЙТЕ АПК!

Завтра — День працівника сільського господарства

Що буває, коли ситий американець-фермер, читаючи газету натрапляє раптом на статтю про наші успіхи, скажімо, в космічній галузі? «Ти ба — цивілізація...», — замислюється він. А що, коли тому-таки невгамовному іноземцеві закортіло «десантуватися» на українські чорноземні терени, щоб самому доторкнутися до цієї цивилізації? І тут, ознайомившись з нашим агровиробництвом, він неодмінно вигукне: «Варварство!».

(Закінчення на 10-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Врожай-2000

Погектарне обрізання: момент позитивний

Площі під соняшником наступного року скоротяться до 2—2,2 млн. га. І це позитивний момент, вважає перший заступник міністра агропромислового комплексу Леонід Сватков. Адже «розширення посівних площ під цією культурою веде до зниження її врожайності та порушує сівозміни».

За даними МінАПК, з цьогорічних відведених під соняшник 2,8 млн. га зібрано 2,7 млн. тонн насіння, що вдвічі більше внутрішньої потреби. До речі, це чи не єдина культура в Україні, валовий збір якої перевищив торішній.

Не туди завели

Щоразу, як у редакції підсумують результати передплати та розіграють між шанувальниками «Голосу України» заохочувальні призи, виділені нашими спонсорами, збираюся в далеку дорогу. В далеку, далебі, без перебільшення. Ось і нині випало добиратися на залізничну станцію Кам'яний Міст, що під Первомайськом. А це від Одеси, де корпункт газети по Одеській та Миколаївській областях, — 259 кілометрів. І це в один бік! Та ще коли замість станції спочатку потрапиш у село під такою самою назвою... Власне, думалося спочатку, що залізнична станція Кам'яний Міст повинна бути в селі Кам'яний Міст.

— Ні, станція он, нагорі, — заперечили мені селяни і махнули кудись у степ. — Дев'ять кілометрів звідси.

Дев'ять, з'ясувалося згодом, — то навпрямки. Свою помилку зрозумів уже на польовій дорозі: помучившись, на півшляху вирішив повернутися — така «траса» не для редакційного «жигуля». Геть заросла височенними будяками, помережена глибокою, після тракторів, колією... Одне слово, поки діставсь до тієї станції, то втратив півдня. Григорія Пантелеймоновича Бербова, до якого я й прямував з виграшем, це дуже засмутило:

— Ех, я ж хотів розповісти, як краще дістатися. Та хіба з нашим зв'язком нормально поговориш!

(Закінчення на 4-й стор.).

❍ Українські рятівники повертаються з Туреччини додому.

❍ Чисельність населення України дедалі зменшується: нині вона становить 49,8 млн. осіб. А 1998 р. нас було 50,3 млн.

❍ У Києві створено нове громадське об'єднання — Україно-німецький форум, покликаний сприяти зміцненню контактів між діловими колами обох країн.

P.S.

У номер

✔ Київ

Чим різняться фракції

«Неможливо уявити собі демократичний парламент без фракцій. Адже вони структурують парламент за партійною ознакою, пронизують фахово-політичний склад парламентських комісій». Такими словами розпочинає книгу «Фракції. Партії в парламенті» доктор Геральд Кречмер з Німеччини, презентація, якої відбулася під час «круглого столу» у Верховній Раді, проведеного з ініціативи координаційної ради з питань організації навчання і стажування народних депутатів України. Видання книги українською мовою здійснено київським видавництвом «Заповіт» за підтримки представництва фондів Конрада Аденауера та Ганса Зайделя.

Питання діяльності фракцій і партій у парламенті надто актуальне для нас. У нинішньому складі ВР діють 13 фракцій і 2 депутатські групи. Від дня обрання нового складу парламенту 131 депутат поміняв свою фракційну належність. На думку керівника представництва фонду К. Аденауера в Україні доктора Манфреда Ломанна, в нашій державі політичні партії, за винятком лівого спектра, мало структуровані. Є труднощі у визначенні ідеологічної орієнтації фракцій і груп українського парламенту.

Радник німецького бундестагу, автор книги доктор Геральд Кречмер ознайомив учасників «круглого столу», народних депутатів усіх фракцій і груп, з досвідом роботи фракцій у бундестазі та німецьким законодавством щодо політичних партій. Це викликало інтерес у депутатів ще й тому, що в Україні досі не прийнято закон про політичні партії. Прийняття такого закону — одна з вимог Ради Європи.

Валерію Пустовойтенку — новий строк

Керівники виконавчої влади в регіонах України виступили за призначення нинішнього Прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка главою нового уряду України.

Як повідомив у четвер у Києві в інтерв'ю журналістам, відповідаючи на запитання агентства «Інтерфакс-Україна» глава Харківської облдміністрації Олег Дьомін, глави обласних держадміністрацій України, голова Ради Міністрів Криму, а також керівники Київської та Севастопольської міських адміністрацій підписали звернення до Президента України Леоніда Кучми з проханням внести кандидатуру В. Пустовойтенка на розгляд Верховної Ради для одержання згоди на призначення його главою нового уряду.

Крок назустріч або...

У структурі апарату адміністрації Президента України великих змін не передбачається, вважає її голова Микола Білоблоцький. Проте деякі можливі, бо «розв'язання і політичних, і соціально-економічних проблем потребує перегрупування сил». Про себе М. Білоблоцький сказав так: «Я готовий до будь-якого рішення заради того, щоб не страждала справа».

М. Білоблоцький пообіцяв, що Президент домагатиметься того, щоб і законодавча, і виконавча влада працювали «в одному руслі, спрямованому на розв'язання нагальних потреб народу й держави». Якщо цього не станеться, Президент «змушений буде зробити кроки, щоб розв'язати цей вузол і рухатися вперед, а не тупцювати на суперечностях».

✔ Фотофакт

Учора в столичному Інституті міжнародних відносин відбувся випуск (28 осіб) відділення другої вищої освіти. На знімку: директор інституту професор Леонід Губерський вручає диплом з відзнакою полковнику медслужби Рафіку Камалову.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Розпускати парламент — антизаконно

Заступник Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук вважає, що парламентську більшість можна сформувати лише на основі реалізації соціально-економічного курсу Президента України Леоніда Кучми.

Така більшість у змозі сформувати уряд, а отже, і взяти на себе відповідальність за стан справ у країні. В. Медведчук сказав, що консультації та переговори з цього питання між парламентськими партіями «йдуть дуже інтенсивно». В такому разі можна об'єднати не менш як 250 депутатів. На думку В. Медведчука, заява деяких фракцій, зокрема, НДП, «Трудової України», «Батьківщини», Народного руху (Костенко), Партії зелених, «скоріше заважає консолідації, ніж сприяє їй, а також вносять певну неузгодженість між фракціями».

Малоймовірним назвав заступник голови парламенту створення опозиційної лівої більшості, але «вона може призвести до загострення відносин між законодавчою та виконавчою владою, а отже, й до загальної дестабілізації в суспільстві».

В. Медведчук вважає, що «Президент України не піде на розпуск парламенту», «антизаконним буде й розпуск парламенту через всеукраїнський референдум». Він зазначив, що такого закону про референдум немає, а для його прийняття, окрім усього іншого, потрібно внести зміни до Конституції України, що за даної ситуації практично неможливо.

Вугільна галузь не збанкрутує

Вечірнє засідання 18 листопада

Парламентська хроніка

Насамперед народні обранці повернулися до другого читання закону «Про природні монополії». На розгляд його вносили повторно, оскільки, зазначив доповідач Володимир Черняк, три статті не набрали потрібної кількості голосів.

Обгрунтовуючи необхідність цього закону, промовець підкреслив: «У сфері природних монополій крутиться дуже багато грошей». Водночас він зауважив, що природні монополії спільно з суміжними ринками виробляють половину внутрішнього валового продукту. Отож цей закон дасть змогу істотно наповнити державну казну і вирішити чимало соціальних програм.

Окрім того, як свідчить світовий досвід, конкуренція у сфері природних монополій — неможлива, а тому, щоб ціни не залежали від примх монополістів, потрібне державне регулювання. На думку Володимира Черняка, цей закон враховує світовий досвід, а система регулювання державних монополій — прогнозована, прозора і зовсім не дискримінаційна.

Проте аргументи доповідача не переконали депутатський корпус, і жодна з проголосованих статей не набрала потрібної кількості голосів, як і закон у цілому. Отож головуючий змушений був зняти його з розгляду.

Подібна, але трохи краща доля чекала і проект закону «Про управління об'єктами державної власності». Найбільше розбіжностей у народних обранців було щодо 6-ї та 15-ї статей цього законопроекту. Однак якщо більшість погодилася, що 100 відсотків дивідендів, отриманих від прибутку, йде до казни, то стаття 6 так і залишилася каменем спотикання. Саме тому її вкотре направили на третє читання і доручили профільному комітетові разом з цим законопроектом винести на розгляд депутатів і законопроект про управління комунальною власністю.

Верховна Рада призупинила дію закону «Про банкрутство» щодо підприємств вугільної промисловості. Того самого дня народні обранці відхилили законопроект, який стосувався регулювання оптової торгівлі цукром. Було також внесено зміни до низки законів. Зокрема, у статтю 3 закону «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку Луганської області», а також до законів, які стосуються оподаткування підакцизних товарів.

Володимир КОРОЛЮК.

Інавгурація Президента — під куполом парламенту. За це — 285 депутатів

Ранкове і денне засідання 19 листопада

До того, як «температура» у Верховній Раді почала різко наростати, народні депутати у спокійній обстановці проголосували за запити своїх колег до виконавчих структур. Прослухали й оголошення Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка про перехід окремих парламентаріїв з одних фракцій до інших. Зокрема, народні депутати Артур Білоус, Віталій Черненко поповнили ряди фракції «Батьківщина», Ірина Лютікова, Анатолій Новик, Олександр Шпак — фракцію «Трудова партія України», Василь Костицький та Володимир Арабаджі — СДПУ(о).

Геннадій Удовенко (Рух) оголосив про об'єднання його фракції з фракцією «Реформи-Конгрес».

А «температура» в парламенті почала підніматися після заяви народного депутата В. Асадчева з приводу проведення інавгурації Президента України у палаці «Україна». Мовляв, чому керівники Верховної Ради, не порадившись з народними депутатами, дали згоду на це, чим перевищили свої повноваження. Депутат запропонував розглянути це питання на пленарному засіданні, включивши його до порядку денного сесії.

Пролунали радикальні і поміркованi думки. Народний депутат Олександр Ємець сказав, що парламент не має права підкорятися рішенню, почутому з радіоприймачів і телевізорів. А народний депутат Сергій Головатий ще загострив це питання. Завершував виступи радикалів Олександр Єльяшкевич, мовляв, нехай Президент не боїться, що у Верховній Раді йому заважатимуть складати присягу. Народні депутати не опустяться до цього. Заперечував опонентам голова фракції НДП Олександр Карпов, який наголосив, що палац «Україна» виник з двох позицій. Перша, Конституцією справді не визначено місце проведення таких урочистих засідань Верховної Ради. Друга, це проблема технічно-політична. Технічна — сесійний зал занадто тісний для запрошених гостей, а політична — на інавгурацію Президента України вже запрошено понад 16 глав іноземних держав.

Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко у своєму виступі сказав, що керівники Верховної Ради не перевищили свої повноваження і під час зустрічі з Президентом лише обговорювали цю проблему. Потім питання слухалося на нараді керівників фракцій, де справді бралося до уваги й те, що сесійний зал ВР затісний для такої події.

Олександр Ткаченко зачитав листа Президента України Леоніда Кучми з пропозиціями щодо проведення інавгурації. Однак інтонація листа: «Присяга має відбутися в палаці «Україна», — лише загострила питання.

283 голосами народних депутатів воно було внесено до порядку денного сесії, і на голосування запропоновано два проекти постанови: народного депутата Романа Зварича і народних депутатів, членів Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради Сергія Танасова, Федора Марамзіна, Андрія Снігача, Єгора Анненкова і Олександра Чернічка.

Народний депутат Роман Зварич, узявши слово для обгрунтування свого проекту, наголосив, що тільки ВР має право приймати рішення, де їй проводити урочисте засідання.

Проект постанови групи народних депутатів визначав конкретно: провести урочисте засідання Верховної Ради України для приведення до присяги новообраного Президента 30 листопада 1999 року в сесійному залі Верховної Ради.

Цей проект було прийнято за основу, а потім з доповненнями і в цілому 285 голосами.

Отже, волею переважної більшості народних обранців прийнято постанову про приведення до присяги Президента України на урочистому засіданні Верховної Ради під куполом парламенту.

Далі народні депутати прийняли в цілому закон про внесення змін до Закону України «Про ставки акцизного збору та ввізного мита на тютюнові вироби», детально розглянули Закон «Про Кабінет Міністрів України» з пропозиціями Президента і направили повторно цей закон на підпис у новій редакції.

На сесії у першому читанні було обговорено проект закону про органи самоорганізації населення та про внесення деяких змін до окремих статей Кримінального кодексу України. Голосування з проекту Концепції поліпшення становища жінок перенесено на наступне засідання.

Анатолій КАРАСЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Вибори закінчилися. Боротьба триває!

Звернення до народу України

Дорогі співвітчизники!

Закінчилася кампанія з виборів Президента України.

Висловлюю щиру вдячність всім громадянам, які виконали свій обов'язок, прийшовши до виборчих дільниць і зробивши всій вибір, виступили за докорінну зміну руйнівного для України політичного курсу.

Щиру подяку висловлюю також тим кандидатам у Президенти України, політичним партіям і об'єднанням, всім учасникам виборчого процесу, що у другому турі виборів підтримали мою кандидатуру.

Як відомо, Комуністична партія України та наші союзники передвиборну кампанію вели гідно і чесно, сформували зрозумілу, чітку і реальну програму, яку своїми голосами підтримали 10,6 мільйона виборців, невдоволених теперішнім соціально-економічним станом.

На жаль, корумпованій владі й цього разу знову вдалося підступно обдурити значну кількість виборців дешевим популізмом, мізерними подачками і солодкими обіцянками, до яких влада вдається в небезпечні для неї моменти істини. Можна сказати, що виграв вибори не Леонід Кучма, а кримінальні клани, які боролися за збереження своєї злочинної влади, за свої інтереси і вплив на економічні процеси.

Наші представники виявили багато фактів порушень законності під час другого туру виборів, причетності до цього правоохоронних органів. Відповідні позови направлено в суди, ми збираємося узагальнити відповіді на них і визначитися із зверненням до Верховного Суду. Крім того, загальновідомо, що в масовому порядку студентів примушували голосувати за місцем навчання, а лікарів — у лікувальних закладах. У Донецькій, Дніпропетровській, Харківській областях вихідний день було оголошено робочим і люди голосували на підприємствах. У такий спосіб реалізувалося намагання вплинути на волю виборців.

Звичайно, сьогодні можна було б повторити відому істину, що кожен народ має тих правителів, яких заслуговує. Але було б наївним казати про вільний та усвідомлений вибір народу. Адже численні факти масових порушень Закону «Про вибори Президента України», інших законодавчих актів свідчать, що у недемократичній країні відбулися недемократичні вибори. У черговий раз змушені констатувати, що не виконала своєї місії, визначеної законом, Центральна виборча комісія.

В Україні на очах всієї світової громадськості в рамках президентської виборчої кампанії замість змагань кандидатів і їх програм за голоси виборців розгорнуто безпрецедентну інформаційну війну компроматів, інформаційну агресію партії влади проти опозиції та її лідерів. Особливо гостро це проявилося в період між першим і другим турами виборів, коли всі брудні сили панівного антинародного режиму були спрямовані проти Комуністичної партії України, проти нашого минулого, особисто проти мене як кандидата в Президенти, як людини і політика. Брутальний потік підлої брехні й провокаційних наклепів, огульного паплюження за геббельсівськими рецептами тривають і тепер. Місія спостерігачів, що працювала під егідою ОБСЄ, в своїй Попередній заяві щодо проведення другого туру виборів слушно констатує, що хід їх «свідчить про порушення закону та відповідних зобов'язань... стосовно демократичних виборів... Працівники державної адміністрації та посадові особи проводили агітацію за Президента та проти його конкурента... Така виборча кампанія з боку державних установ була системною та скоординованою по всій країні».

Антидемократичні, антиконституційні дії змусили мене 9 листопада звернутися до Леоніда Кучми з відкритим листом, який було оприлюднено в засобах масової інформації. На жаль, цей лист залишився без відповіді. Проігноровано також неодноразові пропозиції моїх довірених осіб про проведення прямих теледебатів між кандидатами за прикладом усіх демократичних країн цивілізованого світу. Вибори закінчилися. Прикриваючись сфальсифікованими результатами волевиявлення виборців, корумпований режим Президента Леоніда Кучми готується до нової боротьби за розподіл і привласнення всенародного багатства, до нового наступу на права трудящих. Адже ще не все розкрадено, ще не все зруйновано. Здійснюються підступні заходи з метою повної приватизації влади, перетворення Верховної Ради у структурний підрозділ президентської адміністрації. Ці процеси набувають гострого і суспільно-небезпечного характеру.

Розгорнуто небувалий терор проти посадових осіб, які не поступилися перед тиском, не стали на шлях антиконституційних дій. Ми звертаємося із закликом до нинішньої влади: зупиніться! Зі свого боку ми зробимо все можливе для захисту людей, що переслідуються за свої переконання.

Політичну відповідальність за майбутнє України і її народу ми покладаємо на центристські й праві сили, лідерів профспілок, які підтримали діючого Президента, сприяли грубому, цинічному порушенню законодавства і посиленню доморощених і зарубіжних олігархічних кланів, що відверто заявили про себе в ході виборчої кампанії.

Сьогодні для кожного з нас є одна визначальна реальність: Україна у смертельній небезпеці, під загрозою знищення наш волелюбний і багатостраждальний народ, його вікова історія і культура.

У таких складних і напружених умовах Комуністична партія України разом зі своїми союзниками і прибічниками розробляє адекватні запобіжні заходи. Депутатська фракція комуністів вносить на розгляд Верховної Ради законопроекти, які здатні реально і позитивно впливати на розвиток і зміцнення держави, на життя народу.

Ми йдемо в майбутнє з новими продуктивними ідеями і цілями, що відповідають інтересам та сподіванням більшості населення нашої країни. Згуртувавши всі здорові та свідомі сили суспільства, спільними зусиллями ми захистимо свої конституційні права і соціальні завоювання, врятуємо рідну Україну від остаточного поневолення Міжнародним валютним фондом та іншими фінансовими структурами, натовськими штабами.

З усією відповідальністю вважаю за необхідне ще раз нагадати, що згідно з Конституцією України єдиним джерелом і носієм державної влади є народ — головна діюча сила історії, творець своєї долі. І рано чи пізно народ визначиться, й історія по праву все розсудить.

Петро СИМОНЕНКО,
Перший секретар ЦК Компартії України, керівник депутатської фракції комуністів у Верховній Раді України.

17 листопада 1999 року.

Більшість. Коаліція. Прем'єр

Думки з приводу

Чи можливе створення парламентської більшості, про яку сьогодні так багато говорять? Реальність сформування коаліційного уряду, хто його може очолити? На ці запитання нашого кореспондента відповіли народні депутати України.

Віталій КОНОНОВ, керівник фракції Партії зелених:

— Парламентська більшість — веління часу. Якщо ми її не створимо, то парламент доведеться розпускати. Причому формування більшості можливе на основі тих політичних партій, які підтримали на виборах Л. Кучму. Тобто це має бути не арифметична більшість, а політична.

Щодо формування коаліційного уряду, то це, вважаю, можливо, бо необхідно.

А хто очолить такий уряд — питання непросте. Вочевидь, прем'єр має стати продуктом домовленостей між суб'єктами коаліційної більшості в парламенті.

Юрій КЛЮЧКОВСЬКИЙ, заступник голови НРУ:

— Говорити про створення більшості абстрактно, мабуть, немає підстав. Напевне, треба вести мову про більшість на певних програмних засадах, на певних взаємних зобов'язаннях і, головне, на певних політичних цілях: для чого більшість, що вона має робити, яким має бути розподіл відповідальності між учасниками. Лише коли ці питання буде з'ясовано, можна говорити про наше входження чи невходження до більшості. Ми готові до переговорів.

Про коаліційний уряд. Вочевидь, він має бути над будовою, над ідеєю парламентської більшості. І, як будь-яка додаткова конструкція, потребує додаткових передумов. Зокрема, це питання відповідальності за подальший політичний курс, за реальні результати діяльності. А це можливе лише за умов, якщо в руках конкретної політичної сили є й відповідні важелі впливу на результати отієї діяльності. А просто підставлятися під чужу відповідальність, зрозуміло, ніхто не захоче. Звідси висновок: коаліційний уряд може відбутися лише як вища форма коаліційної більшості.

Що стосується можливого прем'єра, то його призначення — прерогатива Президента. Почекаємо. Бо прізвищ кандидатів сьогодні називають і добрий десяток.

Михайло СИРОТА, лідер Трудової партії України:

— Створення парламентської більшості цілком можливе. На базі тих політичних сил, які на виборах підтримали Л. Кучму. У парламенті вони мають десь 240 голосів. Якщо вони зуміють вирішити внутрішні проблеми і суперечності, то зможуть у короткий термін сформувати необхідну більшість.

Повноту відповідальності за створення майбутнього уряду можуть узяти лише певні політичні сили. Вони й мають відповідати за дії такого уряду.

Хто очолить новий уряд, не прогнозуватиму. Скажу лише, що прем'єр — винятково важлива постать. Тож, призначаючи його, мусимо враховувати об'єктивні можливості кандидата. Важливо усвідомити: щоб принципово змінити систему формування та функціонування влади, Верховна Рада просто зобов'язана створити парламентську більшість і на її основі — коаліційний уряд. Інакше нам не уникнути попередніх негараздів. А тоді питання про прем'єра вирішиться.

Сергій ТЕРЬОХІН, фракція «Реформи-конгрес»:

— У питанні про парламентську більшість слід насамперед з'ясувати: для чого вона? Якщо для зміни керівництва парламенту, то я не певен, що це вдасться. Якщо це буде ситуативна більшість для формування коаліційного уряду, коли кожна партія або фракція делегуватиме до нього своїх представників, то про неї можна вести мову. А для цього діючий Президент повинен відмовитися від практики роздавання посад за ознакою особистих симпатій і перейти до принципу формування державної еліти за ознакою політичної доцільності.

До новоствореного уряду, ясна річ, представники лівих сил не увійдуть. Якщо буде прийнято концепцію саме коаліційного уряду, то не виключаю можливості, що парламент піде на формування такого уряду.

Про прем'єра. В оточенні Президента вже є принаймні три угруповання-конкуренти, які хотіли б бачити у кріслі прем'єра свого висуванця. Хто з них переможе — побачимо.

Тетяна ЗАДОРОЖНА, фракція «Громада»:

— Створення більшості можливе. Але з якою метою? На якій основі? Якщо це замислюється як продовження адміністрації Президента в парламенті, то постають питання, зокрема щодо самих основ парламентаризму. Без опозиції немає демократії. Тому треба уважно подивитися, що нам пропонують в обгортці «більшості». Насильне насаджування більшості можна розцінювати і як насилля над демократією, над народом.

Звідси випливає і наступне — яким буде новий уряд, кому або чому він слугуватиме. У цьому ж контексті слід розглядати і питання прем'єра.

Георгій КРЮЧКОВ, фракція КПУ:

— За намаганнями Президента створити парламентську більшість стоїть прагнення підпорядкувати собі законодавчу гілку влади. Штучно створити більшість практично неможливо. Хіба що частину депутатського корпусу або куплять, або залякають. Побачимо, як воно піде. У нас можливе все що завгодно...

Говорити про коаліційний уряд у нинішній Україні — це принаймні несерйозно. За розмовами про нього стоїть хіба що прагнення Президента перекласти відповідальність за розвал у державі на уряд, знявши її із себе.

Долі прем'єра, вважаю, не позаздриш. Як хлопчика на побігеньках. Самостійності він не матиме. І цим усе сказано.

Юлія ТИМОШЕНКО, лідер фракції «Батьківщина»:

— Процес формування парламентської більшості прискориться після того, як новообраний Президент складе присягу і визначиться з кандидатурою прем'єр-міністра.

Нині в парламенті відбувається процес формування і правоцентристської, і опозиційної лівоцентристської більшості.

Нагадаю, що фракція «Батьківщина» була ініціатором створення коаліції з чотирьох фракцій. На основі цієї коаліції в парламенті і формуватиметься здоровий глузд. Без створення парламентської більшості, яка підтримує ініційовані Кабінетом Міністрів законопроекти, подальші позитивні зміни неможливі.

Коаліція чотирьох фракцій, безперечно, претендуватиме на головні пости.

Водночас, сказала вона, у парламенті тривають консультації щодо підтримки якоїсь кандидатури на посаду прем'єра, зазначивши, що ініціатива внесення кандидатури Прем'єр-міністра належить за Конституцією Президентові, і глава держави запропонує ту кандидатуру, котру вважатиме за потрібну. Серед претендентів на пост прем'єра називають кілька імен — Микола Азаров, Анатолій Кінах, Віктор Медведчук, Валерій Пустовойтенко, Леонід Деркач. А щодо питання зміни керівництва ВР, то фракція «Батьківщина» не розглядає його і не є його ініціатором.

У номер

✔ Київ

Разом краще

Фракції Народного руху України (лідер — Геннадій Удовенко) і «Реформи-Конгрес», залишаючись самостійними структурами, заявили про створення об'єднання у Верховній Раді України.

Мета нової структури полягає в об'єднанні зусиль реформаторських і націонал-демократичних сил у парламенті на основі зміцнення української державності, стабільності, демократії, поваги до громадянських прав і свобод для здійснення соціально-економічних перетворень в інтересах народу.

Одержуйте ваші портфелі

Експерти Інституту політики вважають, що структурований по-новому парламент України очолить представник фракції НДП Іван Плющ, а новий уряд — лідер Соціал-демократичної партії (об'єднаної) Віктор Медведчук.

Саме таку версію запропонував як найбільш імовірну директор Інституту політики Микола Томенко під час зустрічі з журналістами у четвер у Києві.

Можливим першим заступником голови парламенту М. Томенко назвав Олександра Зінченка (фракція СДПУ(о)), а заступником — Адама Мартинюка (фракція Комуністичної партії).

Якщо ліва більшість може нараховувати 210 депутатів, то правоцентристська, на думку експертів, — 230—245, і саме лідери більшості фактично керуватимуть парламентом.

При цьому, за його словами, нинішній прем'єр Валерій Пустовойтенко обійме пост міністра Кабінету Міністрів, Наталія Вітренко (лідер Прогресивної соціалістичної партії) — пост віце-прем'єра з питань соціальної політики, Юлія Тимошенко (фракція «Батьківщина») — пост віце-прем'єра з питань економіки або міністра економіки. Зовнішньополітичне відомство очолить Дмитро Табачник (група «Відродження регіонів»). Водночас перший віце-прем'єр Анатолій Кінах, віце-прем'єр Володимир Семиноженко і керівники силових відомств збережуть статус-кво, а ряд лідерів партій і фракцій, які підтримали кандидатуру Л. Кучми під час виборів, одержать міністерські портфелі, вважає політолог. Таким є «поміркований» сценарій розвитку післявиборчих процесів в Україні на думку експертів Інституту політики.

✔ Донецьк

Сьогодні — інвестиції, завтра — рекорди

Нова лава стала до ладу на шахті «Красноармійська-Західна № 1» державної холдингової компанії «Макіїввугілля». Таким чином на підприємстві розпочато здійснення першого з двох інвестиційних проектів загальним обсягом майже 25 мільйонів доларів. Завдяки використанню нової техніки — очисного комплексу ЗКД-90 (до речі, вітчизняного виробництва) — навантаження на лаву буде збільшено в 2,5 разу і доведене до 2300 тонн на добу.

Кошти, вкладені у проект, обіцяють окупитися за три роки. А кількома днями раніше на цій самій шахті сталася ще одна знаменна подія: трудовий колектив першим в Україні видав на-гора тримільйонну з початку року тонну палива.

✔ Фотофакт

У Національному виставковому центрі завершується виставка «Укрсклопром-99». Упродовж кількох днів фахівці з усіх куточків України, представники відомих підприємств Росії, Чехії ділилися досвідом, обговорювали проблеми і перспективи розвитку галузі.

Фото Сергія КУЗНЄЦОВА (ДІНАУ).

Україна
Центральна виборча комісія
Постанова

м. Київ 18 листопада 1999 року № 436

Про повідомлення про результати виборів Президента України 14 листопада 1999 року

Відповідно до частини шостої статті 45, частини другої статті 46 Закону України «Про вибори Президента України», статей 11, 12, пункту 13 статті 13 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» Центральна виборча комісія **постановляє:**

Затвердити текст повідомлення про результати виборів Президента України 14 листопада 1999 року та опублікувати його в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» і оприлюднити в інших засобах масової інформації (додається).

Голова Центральної виборчої комісії М. РЯБЕЦЬ.

ПОВІДОМЛЕННЯ про результати виборів по єдиному загальнодержавному одномандатному виборчому округу по виборах Президента України 14 листопада 1999 року

Відповідно до частини першої статті 45 Закону України «Про вибори Президента України» та пункту 13 статті 13 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» на підставі протоколів територіальних виборчих комісій та протоколів дільничних виборчих комісій, утворених при представництвах України за кордоном, Центральна виборча комісія встановила, що:

загальна кількість виборців по загальнодержавному одномандатному виборчому округу	- 37.680.581
кількість виготовлених виборчих бюлетенів	- 38.887.466
кількість невикористаних виборчих бюлетенів	- 10.655.692
кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені	- 28.231.774
кількість виборців, які взяли участь у голосуванні	- 28.212.484
кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними	- 706.161
кількість голосів, поданих за кожного кандидата:	
Кучма Леонід Данилович	**- 15.870.722**
Симоненко Петро Миколайович	**- 10.665.420**
кількість голосів виборців, які не підтримали жодного кандидата	- 970.181

Відповідно до Протоколу Центральної виборчої комісії про результати виборів по єдиному загальнодержавному одномандатному виборчому округу по виборах Президента України від 18 листопада 1999 року Президентом України обрано кандидата у Президенти України Кучму Леоніда Даниловича, який у результаті повторного голосування одержав 15.870.722 голоси виборців, які взяли участь у голосуванні, що на 5.205.302 голоси виборців більше від кількості голосів виборців, які одержав кандидат у Президенти України Симоненко Петро Миколайович.

Центральна виборча комісія.

Критикувати Росію не можна? Тоді настійлива пропозиція...

Форум тижня

(Початок на 1-й стор.).

Російський президент виступив на саміті з промовою, найкульмінаційнішим місцем якої було: «Ви не маєте права критикувати Росію за Чечню!» І справді — можливо, саме через присутність Єльцина — очікуваного «товариського суду» над Москвою в Стамбулі фактично не відбулося. Проте були досить настійливі «дружні» настанови. «Ми хочемо, — заявив Президент США Білл Клінтон, — щоб Росія змогла перебороти зло й беззаконня. Росія не лише має право, але й зобов'язана захищати свою стабільність». А щодо заяви Єльцина «друг Білл» зазначив: «Не думаю, що в питаннях прав людини коли-небудь настане такий час, коли ми зможемо сказати, що просто не можемо критикувати ті чи інші дії, бо вони мають місце у межах території однієї держави». «Якщо напади на мирних мешканців триватимуть, то екстремізм, з яким Росія намагається боротися, лише посилиться», — попередив американський лідер. І вже після від'їзду «друга Бориса» Клінтон зробив хід конем: заявив, що не подасть ДЗЗСЄ на ратифікацію до сенату доти, доки Росія не скоротить чисельність військ на Кавказі до рівня, передбаченого цим договором. А діючий голова ОБСЄ, міністр закордонних справ Норвегії Кнут Воллебек наголосив, що організація «розраховує на припинення насильства у Чечні й закликає російську владу перейти до політичного врегулювання». «Ми поважаємо територіальну цілісність Росії, засуджуємо тероризм, але велику тривогу викликає гуманітарна ситуація», — сказав він.

На саміт не запросили Президента Югославії Слободана Мілошевича, що викликало цілком зрозуміле обурення Белграда. СРЮ, власне, виключили з ОБСЄ ще 1992 року, після розпаду СФРЮ. Проте, на думку заступника міністра закордонних справ Югославії Мирослава Мілошевича, обговорення внутрішньої проблеми якоїсь країни без її участі є неприпустимим. До того ж у Стамбул запросили Президента Чорногорії Міло Джукановича, а також лідерів сербської опозиції Зорана Джинджича й Вука Драшковича. Крок з боку ОБСЄ вельми промовистий.

Стосовно України, то, крім присутності на саміті Президента Леоніда Кучми, цікавою для нас подією стало підписання угоди щодо «труби» Баку — Джейхан. Адже свого часу Україна також претендувала на транспортування основної каспійської нафти на європейські ринки — за маршрутом Одеса—Броди. Однак власна безпорадність та лобіювання турецького маршруту з боку США залишили Київ зі сподіваннями на чергові перспективи: може, коли-небудь якийсь струмочок каспійської нафти через Україну й потече... Хоча перспективи мінімальні.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Фотофакт

Хлопчик нюхає клей у підземному переході в центрі Києва. Цей знімок зроблено якраз напередодні 40-річчя з дня прийняття Генеральною Асамблеєю ООН Декларації прав дитини, де записано, що діти мають право на особливу турботу і допомогу, повинні виховуватися в дусі миру, гідності, терпимості, свободи, рівності і солідарності.

Фото Віктора ПОБЄДІНСЬКОГО (УНІАН).

Не туди завели

Передплата-2000

(Початок на 1-й стор.).

Григорій Пантелеймонович за кілька днів до нашої зустрічі справді телефонував, однак ні він мене, ні його так і не почули. «Перекладачем» стала первомайська телефоністка, через яку й попередив нашого передплатника, що незабаром у нього буду... Та всі оті негаразди забулися, щойно вручив виграш — сучасний побутовий електрорадіатор, здатний швидко обігріти будь-яку кімнату.

«Голос України» Григорій Пантелеймонович регулярно читає не тільки для себе: про прочитане розповідає й ровесникам-ветеранам, тутешню організацію яких очолює. Фронтовик, який не раз дивився смерті в очі, боронячи рідну землю від ворога, тепер засмучений тим, що країна скотилася в прірву соціально-економічної кризи. Боляче зачепила вона і його сім'ю. Трьох синів виростили-виввчили разом з дружиною, а з'ясувалося, нікому не потрібна їхня вища технічна освіта. Один працює не за фахом, другий так-сяк влаштувався аж у Росії, а третій взагалі без роботи.

— Все це неправильно, не повинно так бути, — з болем ділився Григорій Пантелеймонович. — Не туди завели нас наші правителі.

«Не туди завели». Це не раз випадало чути того дня, адже, здійснюючи свою «кругосвітку», я завітав і до інших переможців лотереї. Набори фарб для побутових потреб, що їх надала редакції одеська виробничо-торговельна фірма «Елакс» (електрорадіатор, до речі, теж від неї, тільки вже не власного виробництва, а одержаний за бартером), вручив, зокрема, інженеру-меліоратору з села Піщаний Брід Веселинівського району Віктору Хамраєву та пенсіонерці з Кривого Озера Лідії Ольшевській. Іншим переможцям дісталися чоловічі сорочки, пошиті чудовими майстринями АТ «Санта-Україна», розташованого в Первомайську... Довіра, що її люди мають до газети «Голос України», багаторічними шанувальниками якої вони є, поширилася, певно, й на власного кореспондента видання. Адже скрізь вони зустрічали мене не просто привітно, сердечно дякуючи за доставлені призи, а й ділилися всім наболілим, найпотаємнішим.

Георгій ВОРОТНЮК.

Миколаївська область.

Уточнення

У текстівці до фото ДІНАУ, вміщеного в газеті «Голос України» № 214 від 18 листопада, допущено неточність. Зустріч Президента України з Головою Верховної Ради Олександром Ткаченком та його заступниками Адамом Мартинюком і Віктором Медведчуком, які привітали Леоніда Кучму з переобранням на пост глави держави, відбулася 17 листопада в адміністрації Президента.

ДІНАУ.

Бюджету — бюджетове

Законопроект тижня

Верховна Рада України після повторного розгляду прийняла в першому читанні проект закону «Про Державний бюджет України на 2000 рік». І хоч після першого читання (4 листопада) міністр фінансів Ігор Мітюков зазначав, що запропоновані бюджетним комітетом поправки до поданого Кабміном законопроекту, по суті, є новим альтернативним проектом, якихось особливих несподіванок під час повторного першого читання не сталося: 235 депутатів підтримали проект бездефіцитного бюджету, доходи і видатки якого становлять 40 млрд. 75 млн. гривень.

Нагадаємо, що Кабмін пропонував затвердити доходи бюджету в розмірі 27,1 млрд. гривень, видатки — 26,5 млрд. гривень, а 554,5 млн. гривень профіциту спрямувати на погашення зовнішнього боргу. Але вже 17 листопада Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко зазначив, що уряд погодився з деякими пропозиціями бюджетного комітету щодо збільшення доходної частини бюджету, зазначивши, однак, що не підтримує включення до неї коштів від проведення взаємозаліків. Як бачимо, напередодні розгляду бюджету в парламенті уряд був готовий до подібного розвитку подій. Тобто, скоріше за все, Кабмін вирішив відмовитися від прямого протистояння з бюджетним комітетом, щоб спробувати здобути тактичну перемогу вже під час підготовки проекту до другого читання.

Тим часом голова бюджетного комітету Верховної Ради України Юлія Тимошенко факт прийняття держбюджету в першому читанні оцінила як колосальну перемогу парламенту. Ця перемога має своє фінансове вираження — доходну частину бюджету збільшено більш як на 13 млрд. гривень. Наприклад, після тривалих дискусій Мінфін підтримав зарахування до доходної частини бюджету коштів Фонду соціального страхування (1,3 млрд. гривень). Ще одне джерело доходів — отримання дивідендів від державної частки підприємств. Мінфін погодився, що за цією статтею доходна частина бюджету може отримати 1 млрд. 509 млн. гривень. Причому, за розрахунками німецької консультативної групи при Міністерстві економіки, бюджет за рахунок управління державними підприємствами щороку недоотримує 5,2 млрд. гривень. Утім, ми знаємо, скільки вдалося отримати державі дивідендів зі своєї власності у 1998 році — всього лиш 43 мільйони гривень. Хто ж тоді кладе до кишені ці розрахункові 5 мільярдів? До речі, саме внаслідок активнішого залучення до бюджету дивідендів уряд визнав за можливе відмовитися наступного року від централізації 20 відсотків амортизаційних відрахувань.

Наступне джерело — зарахування до бюджету доходів від переоцінки в гривню валютних резервів Нацбанку. Таким чином, внаслідок девальвації до бюджету можна зарахувати 1,7 млрд. гривень, причому вся ця сума зараховується окремим рядком і спрямовуватиметься на погашення основної суми зовнішнього боргу.

Новинкою бюджету-2000 є енергетичні субвенції, за рахунок яких пропонується шляхом взаємозаліків профінансувати соціальні виплати та ліквідувати дефіцити місцевих бюджетів. З цією метою до доходної частини бюджету внесено майже 11 млрд. гривень. Фонд енергетичних субвенцій формуватиметься за рахунок недоїмки з податків та зборів, в тому числі рентної плати за газ власного видобутку, плати за транзит газу територією України.

Стосовно інших видатків бюджету, то мусимо зазначити, що для повного фінансування видатків, передбачених законодавчою базою України, сьогодні потрібно мінімум 100 млрд. гривень. Ми ж матимемо (навіть за оптимістичного варіанту виконання доходної частини бюджету) більш як удвічі менше.

А з оптимізмом у нас не дуже, адже за 9 місяців 1999 року, за даними Держказначейства, зведений бюджет виконано лише на 66 відсотків. Крім того, не забуваймо про випробування, які чекають на державні фінанси в першому кварталі 2000 року: кредиторам потрібно буде віддати 1 млрд. доларів.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

У нас краще майбутнє, ніж у парижан

Завтра свято Архистратига Михаїла, покровителя Києва

Іменини тижня

Саме Архистратиг Михаїл (мирською мовою командувач небесного воїнства) стояв на сторожі раю, коли його легендарні мешканці Адам і Єва ослухалися волі Божої, за що й заплатили райською «пропискою». Як відомо, Михаїл вигнав зухвалих прабатьків людства з теплого місця вогненним мечем. Утім, за цю «каральну акцію» людям на Архистратига ображатися не треба. По-перше, зусебіч цей рішучий вчинок був повчальний: як би ми ще здобули земний досвід? По-друге, під проводом святого Михаїла добре ангельське воїнство здобуло перемогу над злими ангелами — армією Сатани. Що, звичайно, також вплинуло на долю нащадків Адама і Єви (хоча багато хто з нас, успадкувавши генний непослух, цього не розуміє). Добрі ангели люблять людей, бережуть їх від різних лих і напастей. У кожного є свій ангел-охоронитель, недаремно навіть невіруючі, крім дня народження, люблять одержати привітання з днем ангела.

У пам'ять про перемогу Михаїла і його воїнства над злими силами Церква встановила свято — Собор святого Архистратига Михаїла, яке припадає щороку на 21 листопада. Отже, завтра іменини всіх Михайлів і Михайлин, з чим їх щиро вітаємо. А також Анатоліїв, Анастасій (і далі за алфавітом), які живуть хоч і не в райському місці, але в найкращому місті світу — Києві: Архистратиг Михаїл — покровитель нашої столиці. Завтра всі кияни з чистою душею можуть відзначати день ангела міста: кілька мільйонів «іменинників» — гарний привід «розслабитися» від буднів.

Народний депутат України, колишній голова Київської міськради Леонід Косаківський згадує, як Києву «повертали» святого Михаїла — традиційного заступника міста протягом багатьох століть:

— У 1994 році Київрада порушила питання про символіку столиці. Майже рік тривали запальні дебати, якою їй бути. Аж у квітні 95-го з'явилось історичне рішення: «з метою повернення освяченої тисячоліттям традиції» використовувати в гербі і прапорі міста зображення Архистратига Михаїла. 25 травня я підписав розпорядження про виконання рішення Київради, а вже 27-го об 11.30 відбулося урочисте підняття прапора та встановлення на Хрещатику, 36 — столичній «мерії» — герба з історичним символом. Це був перший офіційний крок до невідворотного процесу — повернення до прапрадівської пам'яті, спадщини і міських традицій.

Справжнє обличчя столиці визначається не наявністю на її території адмінбудинків — Президента, Верховної Ради чи Кабінету Міністрів. Витонченість його рис, як і всяка природна краса, залежить не від «модерну» — від «породи»: в тому числі й від збереження споконвічного духу й душі міста. Саме за ними можна відрізнити Київ від інших столиць світу. Древнє місто з віковими традиціями — гордість не лише для киян, а й усієї нації.

Леонід Косаківський вірить, що Архистратиг Михаїл — «начальник» небесного воїнства — зможе оборонити й українську столицю від усякого зла. Оскільки «веде нас у правильному напрямі. Рано чи пізно ми позбавимося від тягаря нинішніх проблем і заживемо, як і належить мешканцям столиці європейської держави». Як, наприклад, парижани — у них також є площа святого Мішеля. Або ще краще. Врешті-решт, Архистратиг Михаїл опікується в нас не якимсь окремо взятим майданом, а цілим містом. З іменинами вас, кияни!

Людмила КОХАНЕЦЬ.

«Щуряча отрута» для... слонів

Коли влітку в Миколаївському зоопарку несподівано померла слониха Джильда, то фахівці зробили висновок: харчове отруєння на тлі постійного недогодання. Та невдовзі пішов з життя й молодий, щойно придбаний за 30 тисяч доларів, слон Ніпл, якому забезпечили, здавалося, дбайливіший догляд. Вдалися до ретельніших експертних досліджень, результати яких шокували багатьох: його отруєно, з'ясувалося, фосфідом цинку (тобто — «щурячою отрутою»). Повернулися й до Джильди — результат той самий. Порушено кримінальну справу.

Армагеддону боятися — з комп'ютером не працювати

Навіть невеличкий збій у роботі може призвести до непередбачуваних наслідків

Сподівання тижня

Прогнозований бабцями-ворожками кінець світу, що мав відбутися на початку 2000 року, переноситься на невизначений термін. Принаймні, одну з причин планованого апокаліпсису, а саме комп'ютерну кризу, здається, вдалося подолати. Суть проблеми полягала в тому, що в програмному забезпеченні комп'ютерів рік позначається двома останніми цифрами. А тому новий 2000 рік машини могли б помилково вважати 1900-м. Для персональних ЕОМ, не об'єднаних у мережу, і які в основному використовуються як друкарські машинки, це особливої загрози не становить. Інша справа — комп'ютери, що забезпечують безпеку руху транспорту, контролюють роботу енергоблоків АЕС, забезпечують нормальний зв'язок. Зрештою, у банках, де за допомогою «розумних» машин проводять платежі. Навіть невеличкий збій у роботі може призвести до непередбачуваних наслідків. Тому, як і в інших країнах світу, в Україні ще з 1997 року почали переоснащувати комп'ютерне обладнання та програмне забезпечення. А в лютому 1999-го було створено Державну комісію з питань попередження та усунення можливих негативних наслідків комп'ютерної кризи 2000 року. І схоже, що нам ця проблема вже не загрожує. На нещодавньому засіданні «круглого столу» представники Кабміну, Держкомзв'язку, Нацбанку, Мінтранспорту, Міненерго, Державної податкової адміністрації та інших відомств запевняли присутніх і один одного, що «в Києві все спокійно». А про всяк випадок у вищезгаданих установах та на техногенних об'єктах у ніч з 31 грудня на 1 січня чергуватимуть групи фахівців-програмістів. Також до настання часу «Ч» підготувалося і Міністерство з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Рятувальники готові працювати в різних напрямах. Але вони сподіваються, що до цього справа не дійде. Принаймні, іноземні фахівці задоволені тим, як проходить модернізація обладнання в Україні.

Щодо коштів, які пішли на модернізацію комп'ютерного обладнання, то загальну суму можна буде назвати лише десь у лютому наступного року. Хоча українцям ця операція коштувала значно менше, ніж країнам Заходу. Бо поки що ми користуємося принципом «найкраща ЕОМ — людський мозок». Якому не загрожує жодна криза.

Богдан ДОВНИЧ.
Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ).

Семінар тижня

Діяльність заради розвитку та зміцнення демократичної стабільності

Під такою загальною назвою в рамках Спільної програми Європейської Комісії та Ради Європи 17—18 листопада ц. р. у Києві відбувся міжнародний семінар з питань функціонування вищих рад юстицій.

Мета семінару — сприяння розвитку сучасної незалежної судової системи в Україні, подальшому становленню нового конституційного органу Вищої ради юстиції України.

З української сторони на семінарі виступили члени Вищої ради юстиції: міністр юстиції Сюзанна Станік, секретар секції з питань підготовки подань для призначення суддів уперше та звільнення їх з посад Юрій Полтавець, народний депутат України Віктор Шишкін. Також в обговоренні питань семінару взяли участь голова Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Юрій Кармазін та радник голови Вищої ради юстиції Микола Шевчук.

Знайшли 13 мільярдів — залишилось їх отримати

XX століття: українські акценти

1941 — 1950

№ 7

Нас читають, нам пишуть

Багатющий матеріал для вчителів-істориків

Шановна редакціє!

... Рубрика «ХХ століття: українські акценти», без перебільшення, стала тою віхою, тим смисловим стрижнем газети, який увібрав у себе найважливіші події століття, що добігає свого кінця, так чи інакше пов'язані з нашою історією.

Я особисто всі ті публікації збираю і даю для розмноження, щоб їх мали завжди під рукою вчителі нашого району. Як багатющий додатковий матеріал для уроків з історії України.

Прошу вас ширше і повніше розповісти на сторінках «Голосу України» про таку героїчну і водночас трагічну сторінку нашого народу, як боротьба ОУН—УПА проти іноземних поневолювачів українського народу. Власне, про те, що протягом півстоліття всіляко фальсифікували або замовчували.

Мій низький уклін авторам «... Українських акцентів»!

З повагою
Іван СИРОТЮК.

Павлівка
Верхньодніпровського району
Дніпропетровської області.

Заповіт нащадкам

***

Вставайте до бою, брати,
груди в груди,
З низин до карпатських висот!
Хай трупами ляжем, а волю
здобудем:
Не раб український народ!
Куються мечі на тирана усюди:
В лісах і полях, серед вод.
Весь світ перевернем —
свободу здобудем:
Не раб український народ!
Чужинський упир нашу Матір
мордує,
Віками п'є кров хижий рот,
Хай трісне земля — ми державу
збудуєм:
Не раб український народ!
Тарас, Українка, Франко —
це не люди?!
Це нація, слава — не зброд!
Хай небо згорить, а ми
вільними будем:
Не раб український народ!
Неслава тому, хто муки
Вітчизни забуде.
Хай проклят, хто жив, як осот!
Зітрем в порох нечисть —
щасливими будем:
Не раб український народ!

Поет-повстанець
САНЖАРА.

40-і роки.

Мовою документів

Наказ СД про страту членів ОУН Бандери

25 листопада 1941 р.

Незаперечно встановлено, що рух Бандери готує повстання у Райхскомісаріаті (Україна), мета якого — створення незалежної України. Всі активісти руху Бандери повинні бути негайно арештовані і після грунтовного допиту таємно знищені як грабіжники.

Протоколи допитів мають бути переслані айнзацкоманді Ц/5.

Цей лист має бути знищений командофюрером негайно після прочитання.

Уривки із донесень з окупованих районів Сходу

Берлін, 18 вересня 1942 р.

Рух Бандери

Групу Бандери завжди треба розглядати як найрадикальніший український незалежницький рух. Тоді як у перші місяці ця група мала вплив своєю пропагандою спочатку на Західній і Центральній Україні, то поступово ця робота поширилась на решту території України. Саме рух Бандери найбільше проявляє ворожнечу до німців. Він неодноразово наполягав, що необхідно викинути німців геть. (...)

24 — 25 серпня 1942 р. недалеко від Шанкова Рівненської області знайдено кілька листівок із заголовком: «Звернення до українських націоналістів з нагоди першої річниці проголошення незалежної Української держави у Львові 30 червня 1941 року».

У листівці, зокрема, йдеться:

«... Ми ніколи не розміняємо нашу свободу на шмат хліба іноземного загарбника, на «нову вищу культуру» чи на антилюдську ідею. Ми бажаємо мати свою власну культуру, свій власний хліб, ми хочемо бути вільними і щасливими... Що б не відбувалося на Україні, які б орди не переходили через нашу землю, якими б не були ідеї та теорії, що намагатимуться нам нав'язати чужоземні загарбники, український народ ніколи не зіб'ється зі свого праведного шляху. Ще не вмерла Україна!»

26 червня 1944 року

(...) У ході сутички з бандою УПА на північ від Миколаєва (йдеться про містечко у нинішній Львівській області. — **Прим. ред.**) 29 бандитів убито, захоплено 250 полонених, 2 гармати, боєприпаси, радіопередавач, 5 вантажних автомобілів, вози і коней. Решта банди відступила на північний схід. Близько 300 бандитів у німецькій і російській формі пройшли з південного сходу від Кам'янки-Струмилової в напрямку на захід. (...)

11 липня 1944 року

(...) Близько 100 — 120 українських національних бандитів (УПА) за 10 км на південний захід від Грубешова вчинили напад на пошукову команду поліції безпеки і СД. Багатьох бандитів убито. Згідно з донесенням одного з наших агентів, у районі Красностава—Холма об'єдналася банда силою 12000 чоловік. (...)

Документи подаємо за книгою В.Косика «Україна і Німеччина у Другій світовій війні». (Париж — Нью-Йорк — Львів, 1993 р.).

Ми не вийдем з то... ми не станем на ко...

Як то все починалося

Що спричинило появу УПА? Насамперед — страшний терор, який розгорнули на окупованій українській землі фашистські загарбники. І, звісно, надія створити Українську державу, стати господарем у своїй хаті. «Давайте замислимося, чому націоналісти виступили збройно, — сказав в одному зі своїх інтерв'ю колишній вояк УПА, професор-політолог з Канади, співавтор багатотомного «Літопису УПА» Петро Потічний. — Як учасник тих подій скажу: іншого виходу не було... Це був відгук на ситуацію згорьованого народу, на терор і свавілля як сталіністів, так і фашистів...»

Повстанські військові одиниці, як стверджують історики, почали водночас формувати три національні угруповання: Організація українських націоналістів самостійників державників (ОУНСД) під керівництвом Миколи Лебедя—Максима Рубана (Степан Бандера й Ярослав Стецько — лідери революційної ОУН — ще в липні сорок першого були арештовані німцями); ОУН під проводом Олега Кандиби-Ольжича (полковник Андрій Мельник жив за межами України і з часом також опинився під німецьким арештом) та група під проводом Тараса Боровця (отамана Тараса Бульби), який мав деякі зв'язки з урядом УНР в екзилі. І хоч згідно з постановою Української Головної Визвольної Ради (УГВР) від 30 грудня 1947 р. днем народження УПА визнано 14 жовтня 1942 р., та свої бойові дії українські повстанці розпочали 7 лютого 1943 р. Того дня сотня УПА під командою Гриця (в інших джерелах — Івана) Перегійняка-Коробки успішно атакувала поліцейські бараки в поліському містечку Володимирці. 22 лютого та сама сотня спробувала взяти атакою містечко Висоцьке, де стояв німецький гарнізон. Але гітлерівці отримали підкріплення, й наступ закінчився невдачею. В тому бою загинув і Коробка.

У ніч з 10 на 11 березня повстанська сотня атакувала завод в Оржеві, де була значна кількість зброї та боєприпасів. Майже 60 німців було вбито. Але зазнали втрат і повстанці, зокрема, загинув сотник Сергій Качинський-Остап. 28 березня есесівська частина з півтори тисячі гітлерівців вчинила напад на містечко Людвиполь (тепер — село Соснівка Березнівського району, що на Рівненщині), де перебували сотні УПА. Чотири рази фашисти атакували місто, але змушені були відступити, втративши на полі бою 58 солдатів. І таких прикладів можна навести десятки.

Водночас відділи УПА вели бої і з радянськими партизанами, які з'явилися в поліських лісах, на північ від лінії Любомль—Ковель—Сарни—Коростень.

А тим часом, як стверджує історик Володимир Косик, у більшості районів Волині німецька адміністрація була лише в районних або окружних центрах, а сільську місцевість повністю контролювали повстанці і частково (на півночі) радянські партизани. Отож на значній території Волині, як показує одна з німецьких карт, майже в усіх районах німцями було втрачено контроль повністю або на 50 відсотків над збиранням продовольства для армії та Райху.

В одному зі своїх донесень у центр про загальну ситуацію в генеральній окрузі Волинь—Поділля генеральний комісар наголошує: «На Волині націоналістична пропаганда настроїла проти нас широкі верстви населення, що призвело до створення (...) банд. Сьогодні можна сказати, що велика частина населення симпатизує бандам». (Уперше назву «УПА» вжито в німецькому донесенні від 15 вересня 1943 р. До того часу німці вживали лише вислів «українські національні банди». — **Прим. ред.**).

25 червня 1943 р. гауляйтер Е. Кох звернувся з листом до міністра А. Розенберга, в якому стверджує, що «українські націоналістичні банди» на території генеральної округи Волинь-Поділля мають «суворе і вміле керівництво» і «вражаюче озброєні». Вони нападають на об'єкти, важливі для експлуатації країни і постачання продовольства для фронту, а також — на залізниці, мости, елеватори. Ці «банди», за словами Коха, нападають на кожного німця, який з'являється в зоні їхнього контролю.

Певна річ, що миритися з такою ситуацією окупанти не хотіли. І з настанням тепла вони розпочинають великомасштабні бойові операції проти повстанців. За українськими джерелами, проти УПА було кинуто 10 тисяч солдатів, десять моторизованих батальйонів, які мали важке озброєння й артилерію, а також 50 танків і 27 літаків.

Особливо жорстокі бої зав'язалися поблизу містечка Колки, де в п'яти госпіталях лікували поранених повстанців. Поранених вдалося вчасно евакуювати, а УПА мала великі втрати. Зокрема, 13 травня загинув поручник Василь Івахів-Сонар — перший начальник штабу УПА.

То була спроба не тільки очистити Полісся від партизанів, а й залякати, поставити на коліна місцеве населення, яке всіляко підтримувало повстанців. Отож карателі знищували вогнем цілі села, розстрілювали мирних жителів. Так, уночі з 15 на 16 липня окупанти арештували більш як дві тисячі представників української інтелігенції: 280 — у Крем'янці, 200 — у Рівному, 160 — у Луцьку... Всіх їх невдовзі розстріляли.

Але це не могло зламати рух опору з боку свідомого українства. В наказі від 31 серпня 1943 року тодішній командуючий УПА Дмитро Клячківський-Клим Савур закликав до посилення повстанських дій. «Уся Україна, — йшлося в наказі, — повинна стати військовим табором, який захищає нас сьогодні від винищення і котрий прислужиться нам завтра базою для наших атак».

Тільки в липні сорок третього відбулося 35 боїв між німецькими карателями і формуваннями УПА. Протягом липня—вересня було поранено або вбито 1237 українських повстанців, загинуло більш як п'ять тисяч цивільного населення. Значними були втрати і з німецького боку — понад три тисячі вбитих.

«Важливо відзначити, — наголошує історик Володимир Косик, — що український повстанський рух утвердився і розвинувся саме в найвирішальніший період для Третього райху — з жовтня 1942 р. по серпень 1943 р. Діяльність ОУН Бандери і великомасштабні операції УПА в березні—квітні 1943 р. й особливо в наступні місяці (зокрема в червні—липні), без сумніву, сприяли погіршенню ситуації для німецької адміністрації на Україні і для вермахту на Східному фронті».

Протягом жовтня—листопада 1943 р. УПА провела 47 боїв проти німців і 54 — проти радянських партизанів. Фашисти мали більш як півтори тисячі вбитих і поранених, повстанці втратили 414 вояків.

Починаючи з серпня 1943 р., поступово визначилася остаточна структура УПА. То були три групи війська, сформованого за територіальною ознакою: УПА-Північ, якою командував Дмитро Клячківський-Клим Савур, УПА-Захід — Василь Сидор-Шелест, Вишитий й УПА-Південь — Омелян Грабець-Батько. Всі ці командири загинули геройською смертю у боях з військами НКВС. До того ж Василь Сидор разом зі своєю дружиною Надією Романів — сталося то 14 квітня 1949 р. в лісах поблизу Перегінського на Станіславщині (тепер Івано-Франківська область).

Восени 1943 р. верховне командування в УПА довірили Роману Шухевичу (Тарасові Чупринці).

Був намір об'єднати загони повстанців із регіонів Києва, Центру і Сходу, але цей план не вдалося реалізувати до кінця — наступ радянських військ зашкодив.

Роман Шухевич — головний командир У...

Війна закінчилася. Війна тривала

Із просуванням лінії німецько-радянського фронту дедалі на Захід УПА уникала боїв з регулярними частинами Радянської Армії. Але за ними йшли війська НКВС. Перше серйозне бойове зіткнення на Волині між повстанцями й енкаведистами відбулося 18 січня 1944 року. Протягом перших трьох місяців того ж року сотні УПА вели бої із загонами НКВС у районах Костополя, Дубна, Крем'янця, Бердичева... А найзапекліші бої між повстанцями та військами НКВС сталися наприкінці квітня 1944 р. поблизу села Гурби у тодішньому Мізоцькому районі Рівненської області. Майже 30-тисячне військо за підтримки танків і авіації розгорнуло наступ на 5 тисяч повстанців та оточило їх. Після цілоденного бою шість куренів під командою Миколи Свистуна-Ясеня все-таки вирвалися з оточення, хоча й зазнали істотних втрат. За радянськими джерелами, під час тієї бойової операції вбито 2018 повстанців, а ще 1570 — потрапили в полон. Ті цифри вочевидь трохи перебільшені, бо після прочісування навколишніх лісів до категорії «членів УПА», «бандитів» потрапили всі, хто там переховувався. У тому числі й цивільне населення.

Лідери українського національно-визвольного руху розуміли, що боротьба за незалежність у такій складній ситуації триватиме довго. А для її координації потрібний політичний центр, який об'єднає всі українські сили і матиме мандат говорити від імені українського народу. Ініціативу створення такого політичного центру взяло на себе командування УПА. Отож представники всіх національних політичних сил, які справді діяли в Україні (а не в еміграції) зібралися з 11 по 15 липня 1944 року в Карпатах, на південь від Самбора, де і створили Українську Головну Визвольну Раду, яку очолив Кирило Осьмак (до речі, урод-

женець
ральног
справ о
но три
політич
пів. На
яка УП
У ві
ми», як
сили зо
род від
за свобо
ві, Рада
лізацію
лежної
межах у
Різн
яків УІ
німецьк
фігурую
ми пов
на
4-го
джує, ц
півміль
рацію і
що наз
волі не
гальна
80 тися
необхід
дає вче
УПА п
цію». І
відпові
ня, В
УПА-З
склад д
які мо
занськ
зокрем
но.
Най

виріш
всі від
ми під
...
ки.
Оте
вже в
зовані
Протя
довол
верла
рикін
щини
заледь
Усі во
вані д
в інш
Улітку
«Басе
Гудзи
ні Бо
на Гу
ли У
УГВР
До
ське
1950
Шухе
груп
відува

То ... і ст...

На
тях у
і вел
Герої
як му
лями
потра

...го бою, ...ліна...

Вояки Української повстанської армії (УПА) розуміли, що допомоги їм очікувати нізвідки (окрім місцевого населення), але пройшли свій шлях до кінця

...олтавської області). А головою гене... секретаріату і секретарем військових ...рали Романа Шухевича. Було ухвале... ...окументи: тимчасовий Устрій УГВР, ...у платформу та декларацію принци... ...борах затвердили й текст присяги во...

...і між двома «тоталітарними система... все ще тривала, українські політичні ...ов'язалися захистити український на... ...инищення і продовжувати боротьбу ...у. Присягаючи українському народо... ...урочисто пообіцяла боротися за реа... ...воєї головної мети —створення неза... ...країнської держави в етнографічних ...раїнського народу.

...цифри називають щодо кількості во... ...Так, у документі, підготовленому ...ми службами в листопаді 1944 року, ... 60 тисяч озброєних осіб. За архіва... ...анської армії, лише група УПА-Пів... ...ковуї... у своїх лавах наприкінці ...айже ... тисяч вояків. Дехто ствер... через повстанський рух пройшло до ...на осіб. Та все-таки, очевидно, має ...орик Володимир Косик, коли пише, ...и точну кількість вояків УПА — до... ...гке завдання. За його версією, за... ...лькість бійців-упівців могла бути від ...до 100 тисяч. «Але умови боротьби і ...сть обмежити кількість жертв, — до... ...й, — змусили головне командування ...упово провести часткову демобіліза... ...ля закінчення другої світової війни, ...о до наказу головного командуван... ...ль Сидор-Шелест, командуючий ...д, поступово зменшив особовий ...12 тисяч добре підготовлених бійців, ...витримати злигодні затяжної парти... ...війни. Особовий склад інших груп, ...рупи «Північ», також було скороче...

...ішніші операції проти УПА війська НКВС провели в січні—квітні 1946 року, про що подає відомості Петро Содоль у своєму дослідженні «Українська Повстанча Армія. 1943–49» («Про...г», Нью-Йорк, 1994 р.). ...она стала відома, як «Зимова блокада» або «Велика блокада», — пише дослідник, — коли до кожного міста й села в районах дії армії ввійшли поповнення ворожими спеціальними частинами з формацій НКВД і мобільні спецвідділи із завданням «прочистити» ліси. Відділи УПА були змушені постійно міняти місця постою при надзвичайно низьких спадах температури та вести бої під час перемаршів — без даху, криївок та харчування. В цей період армія зазнала великих втрат й пораненими з лав своїх старшин. Серед них тоді впав у бою легендарний командир Станіславського ТВ «Чорний ліс» майор (посмертно — полковник) Андрусяк-Різун. Втрати сягали 40 відсотків, і УГВР та ГВШ УПА ...в червні демобілізувати поступово ...УПА». Тобто зміцнити цими воякан... ...ну те...енову сітку, щоб продовжува... ...у... з застосуванням нової такти...

...ідділи УПА-Північ припинили діяти ... 1946-го, а через рік були демобілі... ...нні відділи груп «Буг» і «Лисоня». ...1948—1949 років відділи армії діяли ...вно лише в карпатській групі «Го... ...приклад, у Дрогобицькому ТВ нап... ...47 р. (після поповнення з Лемків... ...ало п'ять сотень, у кожній з яких ...—50 ветеранів визвольної боротьби. ...крім однієї, розбиті або демобілізо... ...ця літа 1948 р. Така ситуація була і ...ктичних відділах групи «Говерла». ...9 р. ще активно діяла тільки сотня ...під командою хорунжого Василя ...ріха на Дрогобиччині та сотня іме... ...під командою поручника «Вихора» ...щині. Це були останні активні відді... ...про дії яких згадано в документах

...відчутного удару зазнало україн... ...не підпілля із загибеллю 5 березня ...оловнокомандувача УПА Романа ... Але збройна боротьба окремих ...ла до 1956 р., коли в Карпатах злік... ...станню криївку.

...в жорстокий ...шний час

...льно-визвольна боротьба в облас... ...першій половині 50-х років — то ...героїзм, і велика трагедія водночас. ...о знаємо сотні, тисячі прикладів, ...повстанці, оточені звідусіль карате... ...ивалися до останнього. І щоб не ...живими до рук ворога, підривали себе гранатами. Або пускали останню кулю собі у скроню.

На знімку (кінець 40-х років): група вояків із сотні Дмитра Білінчука-«Хмари» (другий ліворуч у другому ряду), розстріляного МДБ 1953 р. у Києві.

А трагедія полягала в тому, що нерідко брат ішов на брата, що окупаційні режими нищили українців руками самих... українців. Адже і в німецькій поліції, і в органах НКВС-МДБ служило чимало українців.

По суті, у тій жорстокій, ненависній боротьбі загинув цвіт нашої нації. Загинули найчесніші, найрозумніші, найбезкомпромісніші. З обох боків. Загинули десятки, сотні тисяч. Як видно з доповідної записки секретаря ЦК КП України М. Підгорного від 25 вересня 1956 року, надісланої в ЦК КПРС, протягом 1944—1956 років було вбито понад 150 тисяч повстанців. А ще майже 104 тисячі учасників ОУН-УПА та «інших націоналістичних елементів» — арештовано. Очевидно, в це число входить і багато людей, які не брали до рук зброї, але були запідозрені каральними органами як такі, що чи допомагали «лісовим братам», чи просто їм симпатизували. Додайте до цих величезних жертв ще 65 тисяч сімей (203 662 особи), висланих на спецпоселення до Казахстану, Сибіру, Комі та інших північних регіонів без жодного слідства і суду — в «качестве ответных мер на бандитские проявления», — і ви побачите, яку страшну ціну заплатив наш народ за прагнення жити вільно, мати свою державу. Деякі історики схиляються до думки, що в боротьбі за вільну Україну від ворога потерпіло тоді щонайменше півмільйона українців.

Але були жертви — і чималі! — з другого боку. У боях з повстанцями загинули майже 30 тисяч енкаведистів, червоноармійців та бійців «винищувальних загонів» (вони формувалися з місцевого населення). Наклали головою і понад 25 тисяч мирного населення: здебільшого — партійні, радянські та комсомольські працівники, місцеві активісти, голови сільрад і колгоспів, агітатори й депутати різних рівнів. Немає сумніву, що багатьох з них ліквідувала служба безпеки (СБ) повстанської армії. Але, як ми вже тепер знаємо, немало місцевого населення загинуло і від рук спецбоївок МДБ, які, маскуючись під українських повстанців, чинили страшні злочини, щоб скомпрометувати УПА в очах місцевого населення, підірвати до неї довіру.

Зокрема, вже в часи незалежної України стала надбанням гласності доповідна записка військового прокурора військ МВС Українського округу полковника юстиції Кошарського, надіслана 15 лютого 1949 року на ім'я секретаря ЦК КП(б) України М. Хрущова. Йдеться в ній про факти грубого порушення радянської законності в діях так званих спецгруп МДБ.

«Министерством (цитуємо мовою оригіналу. — **Прим. ред.**) Госбезопасности Украинский ССР и его управлениями в Западных областях Украины, в целях выявления вражеского, украинско-националистического подполья, **широко применяются** (підкреслення наше. — **Ред.**) т. н. спецгруппы, действующие под видом бандитов «УПА», — наголошує полковник юстиції Кошарський. — Этот весьма острый метод оперативной работы, если бы он применялся умно, по-настоящему конспиративно и чекистски подготовленными людьми, несомненно, способствовал бы скорейшему выкорчевыванию остатков бандитского подполья.

Однако, как показывают факты, грубо провокационная и неумная работа ряда спецгрупп и допускаемые их участниками произвол и насилие над местным населением, не только не облегчают борьбу с бандитизмом, но, наоборот, осложняют ее, подрывают авторитет советской законности, наносят вред делу социалистического строительства в западных областях Украины».

Далі військовий прокурор підсилює свої висновки конкретними прикладами. Ось лише один з багатьох, що фігурують у доповідній записці, яку знову-таки цитуємо мовою оригіналу.

«В марте 1948 года спецгруппа, возглавляемая агентом МГБ «Крылатым», дважды посещала дом жителя с. Грицки Дубровицкого р-на Ровенской области — Паламарчука Гордея Сергеевича, 62 лет и, выдавая себя за бандитов «УПА», жестоко истязала Паламарчука Г. С. и его дочерей Паламарчук А. Г. и Паламарчук З. Г., обвиняя их в том, что якобы они «выдавали органам МГБ украинских людей».

«Крылатый» и участники его группы подвергли пыткам Паламарчук А. Г. и Паламарчук З. Г., подвешивали, вливали им в нос воду и, тяжко избивая, заставили Паламарчук З. Г. и Паламарчук А. Г. дать показания, что они с органами МГБ связаны не были, а, наоборот, были связаны с участниками украинского националистического подполья...

На основании полученных таким провокационным путем «материалов» 18 июля 1948 года Дубровицким РО МГБ Паламарчук З. Г. и Паламарчук А. Г. были арестованы, причем, как заявили арестованные, сотрудники райотдела МГБ во время допросов, их также избивали, заставляли продолжительное время стоять на ногах и требовали, чтобы они дали показания о связи с бандитами».

Полковник юстиції Кошарський робить висновок, що дії так званих спецгруп МДБ мають виразний бандитський, антирадянський характер і, певна річ, не можуть бути виправдані жодними оперативними міркуваннями. «Не располагая достаточными материалами, т. н. спецгруппы МГБ действуют вслепую, в результате чего жертвой их произвола часто являются лица, не причастные к украинско-бандитскому националистическому подполью».

Щоб залякати місцеве населення, каральні органи нерідко влаштовували в селах і містечках публічні мордування і страти захоплених живими повстанців, на які силоміць зганяли навіть дітей-підлітків. А жорстокість, звісно, породжувала жорстокість. Боївки СБ також не дуже церемонились із запідозреними у прислужництві новій владі чи зраді.

Та й у тій кривавій веремії, траплялося, на жаль, що найгірші інстинкти брали гору над розумом. І тоді чинилося те, що донині болить. «Вночі бандерівці вивели з хати мого брата Степана Брошкевича, — згадувала на сторінках обласної газети жителька Прикарпаття Мальвіна Мецак. — Вони завдали братові ножем багато ран, знущалися з нього. Братова з сином та донькою, рятуючись від смерті, заховались у підвалі. Я вирішила втекти через вікно. Раптом пролунав постріл. Тіло щось обпекло, я впала на каміння... За чверть години оунівці були і в другого мого брата — Володимира Брошкевича, якого також убили». Усе то діялося навесні 1944 року в містечкові Кути над Черемошем. І не тільки там. У братовбивчій війні гинули невинні люди —педагоги, перші комсомольці, звичайні хлібороби... Гинули від рук своїх, обмовлені злими язиками. Адже йшли тоді в ліс, брали до рук зброю і ті, хто уникав мобілізації на фронт, хто прагнув звести давні рахунки зі своїми сусідами, хто хотів нажитися на чужому горі.

Але маємо сказати й інше: своєю самопожертвою і мужністю вояки УПА не змирились ані з гітлерівським, ані зі сталінським режимом, врятували національну гідність нашого поневоленого народу. Це про них співається у пісні: «Ми не вийдем з того бою, ми не станем на коліна. Підемо на смерть з тобою, Щоб не вмерла Україна».

У той жорстокий час нарешті були об'єднані з Великою Україною споконвічні українські землі, вікам відірвані від неї, розз'єднані різними поневолювачами. Об'єднані в тих кордонах, які маємо сьогодні.

Пам'ятаймо про це!

Хроніка

✔ 1942 р.

Грудень — на околиці Львова відбулася конференція військових референтів вищих проводів Організації українських націоналістів самостійників державників (ОУНСД), учасники якої схвалили стратегію збройної боротьби та уповноважили членів робочої групи (Василь Івахів, Михайло Медвідь, Лука Павлишин) розробити проекти військових статутів та інструкцій для створення військових відділів.

✔ 1943 р.

10 квітня — сотні УПА водночас атакували тюрми Крем'янця, Дубна, Ковеля, Луцька, Горохова та інших міст, звідки звільнили сотні в'язнів. Тоді ж, у першій половині квітня, після тяжких боїв повстанці визволили від німецьких окупантів багато районів на Волині: Мізог, Острог, Шумськ, Крем'янець, Вербу, Колки...

2 травня — упівці ліквідували на трасі Ковель—Рівне начальника СА (штурмових загонів нацистської партії) і приятеля Гітлера Віктора Лютце, який здійснював інспекційну поїздку по Україні.

Василь Сидор.

У ніч із 23 на 24 червня — вояки-упівці підірвали залізничну колію на відтинку Рівне—Сарни між Немировичами і Малинськом і водночас атакували зупинений поїзд з німецькою поліцією. У бою загинули майже 150 поліцаїв.

21—25 серпня — III Надзвичайний Великий збір ОУН Бандери, який ще раз підтвердив головне завдання, поставлене перед ОУН: створити Самостійну Соборну Українську Державу. «ОУН проти того, — йдеться в постанові III збору, — щоб один нарід, здійснюючи імперіалістичні цілі, «визволяв», «брав під охорону», «під опіку» інші народи, бо за цими лукавими словами приховано огидний зміст — поневолення, насильство, грабунок».

10 жовтня — німецькі окупанти запровадили у Галичині надзвичайний стан і надзвичайні суди. Ними до червня наступного року спроваджено на смерть 15780 українців, у тому числі — і жінок. Страти відбувалися публічно. У списках розстріляних чи повішених, розклеєних на вулицях, поряд з прізвищем страченого завжди вказували причину вироку. І найчастіше можна було прочитати: «приналежність до ОУН», «приналежність до УПА», «приналежність до організації Бандери»...

✔ 1945 р.

12 лютого — війська НКВС оточили лісничівку неподалік села Суська, що в Рівненській області, де перебував Дмитро Клячківський-Клим Савур. Зав'язався жорстокий нерівний бій, в якому і загинув командир УПА-Північ. Нашим сучасникам про це нагадує пам'ятний знак на місці бою, а в подільському містечкові Збараж, звідки родом Дмитро Клячківський, вдячні земляки поставили йому пам'ятник і назвали його іменем вулицю.

Дмитро Клячківський повернувся навічно у Збараж.

✔ 1950 р.

5 березня — у бою зі спецгрупою МДБ у селі Білогорща під Львовом загинув головний командир УПА Роман Шухевич.

✔ 1954 р.

23 травня — під час перепочинку на дорозі з Поділля на Волинь підступно схоплений Василь Кук — Леміш, Коваль, Юрко — останній головний командир УПА з літа 1950 року. Протягом шести років перебував у тюрмі МДБ. Тепер живе у Києві.

Василь Кук (1946 р.)

Ведучі рубрики: Віталій АБЛІЦОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

У номер

✓ Донецьк

Трійня з... пробірки

Відразу троє малюків народилися в сім'ї працівника Оленівського комбінату хлібопродуктів Донецької області Миколи Смирнова. Малюків назвали Віолетта, Кароліна і Микола.

Довгих 13 років чекали Смирнови дітей, поки не звернулися в Донецький регіональний центр охорони материнства і дитинства. Тут і було застосовано екстракорпоральний метод запліднення, як один з найбільш ефективних у разі безпліддя. Малюки почуваються добре, а щасливим батькам, що стали тепер багатодітними, керівництво області подарувало 4-кімнатну квартиру.

(ДІНАУ).

✓ Київ

Талант залишатися собою

Він ніколи не випинав свою любов до України, але й не приховував. Особливо тоді, коли за ті симпатії можна було нажити неприємностей. І вони, ті неприємності, у 60-х роках, коли робив доволі багатообіцяльні кроки в поезії, не обминули його. Лікар Леонід Закордонець, як влучно сказав поетичний метр нашої літератури, народний депутат України Борис Олійник, має неповторне творче обличчя, яке він не ховає.

Я такий невисокий на зріст

Справді-бо, як пише сам поет, «я такий невисокий на зріст — а сховатися ніде». Борис Ілліч не втримався від спокуси процитувати ці й інші поетичні рядки свого колеги по літературному цеху під час зустрічі в Українському фонді культури, де вшановували талант головного лікаря оздоровниці «Іскра», що у Ворзелі. Леонідові Закордонцю у присутності багатьох прихильників його таланту вручили одну з найпрестижніших в Україні літературних премій —імені Андрія Малишка за 1999 рік.

Її присуджують щорічно за найкращу поетичну публікацію в журналі «Дніпро», а також за поетичні книги, в яких виразно відчувається дух малишківського поетичного слова. Її засновниками, окрім редакції часопису «Дніпро», є Національна спілка письменників України й Обухівська райдержадміністрація Київської області.

— Леонід Закордонець, окрім поетичного таланту, наділений і великою мужністю, яка дала йому змогу вберегти себе, не розгубитися, не розмінятися на дрібниці в найтяжчі роки його життя, — сказав головний редактор журналу «Дніпро» Микола Луків під час урочистої церемонії.

Свою першу поетичну книжку Леонід Олексійович мав видати ще в 60-х роках, але з незалежних від нього обставин зробив це майже через ... тридцять років. І тепер він — автор дев'ятьох книг.

Поетичне слово Л. Закордонця

— зернисте, розкрилене і щире. Без жодного нальоту версифікаторського штукарства. Можливо, саме тому так охоче звертаються до його творчості сучасні композитори. Ось і цього разу прозвучали пісні «Люблю тебе!» і «Наш вальс» у виконанні співаків Юрія Рожкова і Наталки Поплавської. З вітальними словами до лауреата звернулися народний депутат України Петро Мельник, секретар Національної спілки письменників Михайло Шевченко, інші шанувальники його поетичного таланту.

«Люблю тебе щодня, молюсь за тебе. І кожний день продовжую собі», — то сповідально-чистий поетичний голос Леоніда Закордонця. Який потрібен нам не менше, аніж його талант лікаря.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

На знімку: Борис Олійник (ліворуч) і Микола Луків (праворуч) вітають нового лауреата премії імені Андрія Малишка — Леоніда Закордонця.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Як ми писали оперу-2

Короткий зміст першого акту

Отже, у Лінійному управлінні міліції на станції Київ-Пасажирський ми познайомилися з дуже симпатичними людьми. Нам навіть здалося, що на держслужбі таких небагато. Ми взялися написати про них. Нас цікавив не так детективний бік справи, як технологія їхніх переживань. Тобто нам хотілося вловити характер людей, котрі борються зі Злом — тим часом як усі інші з ним миряться. Одначе наші герої виявилися малодоступними — майже як ті, з ким вони воюють. Ми заходили з різних боків. Якось навіть запитали у їхнього начальника карного розшуку майора Кунди Олександра Івановича: «Чи є у вашій службі щось, чого ви не любите робити?». Атлет-майор, рум'яний добряк, перепитав: «Не любимо? Хо-хо! Ми все любимо!». І довго сміявся. Гарна відповідь. У ній була вся недомовленість, яку лише міг дозволити собі майор міліції, зобов'язаний мислити конкретно.

Неліричний відступ

А потім з одним із авторів цих рядків трапилося ось що. Він зайшов у повний вагон метро й зустрівся віч-на-віч з дівчиною, якої давно не бачив, бо вона сиділа в тюрмі за жорстоке вбивство своєї подруги. Автор знав і вбиту, і вбивцю, обидві вони авторові навіть подобалися. І от — ця зустріч. Несподівано для себе автор збагнув, що не може дивитися їй в очі — чомусь соромно. Отак він і їхав, стоячи до неї впритул, опустивши погляд. Якби запитали, чому, чорт забирай, йому соромно, він не міг би відповісти точно.

І автор подумав: а мої оперативники мають з цим справу щодня. Чуже горе, чуже зло. І опускати очі не можна. А говорити про це з кимось — надто складно. Навіть зі своїми, не кажучи про журналістів.

Міліцейська ідилія

Але, мабуть, трапляється, що перед тобою хтось не зовсім чужий. Ми були свідками такого випадку: до управління зайшов літній чоловік, хазяїн привокзального кіоску з ремонту взуття. Він працює там з 1948 року, ще коли вокзал не був схожий на нинішній. Він знає всіх у лінійній міліції, і його знають усі. Навіть велике начальство бувало в його кіоску. І ось тепер, поки він хворів, якісь хлопці вкрали в нього електроенергії на чималу суму. Він прийшов скаржитися. Йому пообіцяли знайти зловмисників. Такі скарги, мабуть, надходять часто і до смерті набридли. Але тут відчувалося, що їм приємно зробити хоч якусь (на їхній погляд) дрібницю для достойного і беззахисного чоловіка, котрий за все життя нічого у них не просив.

«Цього — взяти!»

Але ми не дали нашим оперативникам розслабитися і запитали у майора Шадріна, як воно буває, коли ти собі кажеш про якусь людину: «Оцього я беру!». Адже вся справа в оцьому жорсткому відповідальному дієслові «беру!», а йдеться ще не про злочинця, а лише про підозрюваного. Ось він іде по перону — чоловік спокійний, тверезий, усміхнений, можливо, з квітами...

— І галстук з півнями? — іронічно запитав Шадрін. І тут же закінчив фразу: «І все одно я його візьму!». Чому? Є внутрішнє чуття, око натреноване, ми ж роками працюємо. Наші люди настільки підготовлені, що з усього пасажиропотоку зайвої людини не висмикнуть. Тих, хто потрібен, перш ніж узяти, відстежують за прикметами, орієнтировками і так далі.

— Буває, що затримані злочинці плачуть?

— Різні є. Хтось по п'янці согрішив, а інший вже не раз це робив, він вміє плакати й добре знає, коли треба плакати.

— Вони часто запитують вас, округливши очі: «Звідки знаєш?!»

— Звідти! Так я йому й скажу! Іноді це гра: ми здогадуємось, що він скоїв злочин, а він знає, що ми це ще мусимо довести!

«Поверніть мою коханку!»

— Вас іноді просять про щось незвичайне, приміром, терміново зняти з поїзда коханку, що втекла з кимось у Жмеринку?

— З поїздів знімаємо переважно дітей. Знаєте, якийсь пацан з провінції рвонув на футбольний матч аж до Москви. Мама нам телефонує, розказує, яка у нього шапка, і ми його знаходимо у переповненому вагоні вже десь під Ніжином. Такі операції чітко відпрацьовані, отже, й коханку можна повернути. Тільки ви її нам гарно опишіть, щоб точні прикмети були. А головне, щоб ви твердо вирішили: треба вам її наздоганяти чи ні.

Який злочинець кращий

— Злочинці — це певна школа чи частіше дилетанти?

— Звісно, у них є певний «розподіл праці», але яка тут класифікація — нині крадуть все, що можна вкрасти! А ми їм не даємо.

— З ким із них легше працювати, з дилетантом чи з професіоналом?

— Якщо зібрана добра доказова база, то різниці нема. Але якщо чоловік бувалий, то з ним складніше.

— Не колеться?

— Ну, нема таких, які тобі самі бажають все розповісти. Все залежить від підготовки нашого співробітника.

— У вас іноді виникає жаль або симпатія до злочинця?

— У мене не може бути до них симпатій. Ми по різні боки барикади. Одні коять злочини, інші їх ловлять, за рахунок цього витримується баланс у суспільстві, це — як природний відбір.

— Ну, можливо, хтось став злочинцем од безвиході...

— Мені головне, щоб люди спокійно почувалися на вокзалі чи в поїзді. Власне, ми за це й зарплату отримуємо. Тобто якісь суто людські сантименти можуть бути, але професіоналізм полягає в тому, щоб швидко зробити своє діло — затримати злочинця.

Арія Баттерфляй

— А що з вами буває, коли ви затримуєте молоду красиву жінку? Це не налаштовує вас на філософський лад: мовляв, краса врятує світ? Простіше кажучи, вам самому не хочеться врятувати її, а заодно й увесь світ? Як вам таке запитаннячко?

— Ви кажете, вона красива? Але ж вона була до цього певним чином готова, вона — злочинець-професіонал. І коли я про це думаю, то ... нехай вона навіть буде Міс Всесвіту, її треба ізолювати, щоб люди не постраждали.

Наш співрозмовник майор міліції Валерій Шадрін

— Тобто у вас з нею роман неможливий?

— У мене — ні.

Знову про кіно

— Ви помічаєте певну кіношність у поведінці злочинців останнім часом?

— Чому лише останнім часом? Це традиційно. Шпана любить дешевий форс. Міняються лише зовнішні прикмети. Нині дуже модно повідомляти нам по телефону про нібито заміновані об'єкти. Очманіють коло телевізора, а потім дзвонять. Днями нам подзвонили о четвертій годині ранку й повідомили, що заміновано вокзал! Вирахувати жартівника важко, у нас немає відповідної техніки.

— У вашій практиці траплялися випадки незбагненні, які можна було б у готовому вигляді подарувати кіносценаристам?

— Бувають випадки, коли мотивація, як то кажуть, на голову не налазить. Але то лише з першого погляду. По суті, всі таємниці можна розкрити, тобто здогадатися, що і як там сталося. Важче буває зібрати базу доказів.

Але ось що я вам скажу. Ви не повірите, але, можливо, найбільший клопіт — якраз із рядовими справами. Там таке кіно! І про це я вам розповім — наступного разу.

(Закінчення буде).

Віталій ЖЕЖЕРА,
Віталій КРАСНЮК,
Сергій КОВАЛЬЧУК (фото).

А чи варто її повити?

Шматочок України в Канаді

За 60 кілометрів від Едмонтона, столиці канадської провінції Альберта, є унікальне українське село, збудоване в 1975 році за підтримки уряду Альберти, який очолював Шмідт Горс. До речі, його утримання фінансує держава — за значний внесок українців у розбудову Канади. Це село є музеєм просто неба. Воно налічує 33 історичні споруди та залізничне містечко, перенесене сюди з різних поселень українців у Канаді.

Ініціював його створення український фермер Лакуста, який особисто зібрав багато експонатів. Варто нагадати, що перше поселення українців з'явилося в 1892 році за 65 кілометрів на північний схід від Едмонтона. Одним із перших українців, що переїхав до Канади, був Іван Пилипов. За ним багато людей з України потяглися на чужину у пошуках щастя. Нелегко було покидати рідні місця, але злидні гнали їх у нерозвідану і таку таємничу країну, де вони шукали кращої долі для себе і своїх родин.

«По дорозі з Коломиї до Гамбурга їхали мовчки, сумні, тугою прибиті. На кожній станції прибували нові гурти емігрантів. Поки переїхали річку Сян, зібралося на тім потягу кількасот українських селян. Прямували вони до Канади, Бразилії... Від Монреаля їхали залізницею. Нічого не було видно, тільки каміння. На третій день побачили городець, трохи далі худоба, оране поле». Це рядки із спогадів одного з перших переселенців Дмитра Романчишина.

Після 1895 року тисячі українців емігрували до Канади. Що чекало перших переселенців? Невідомі простори, люті зими, хмари комарів улітку. Ручним знаряддям, що привезли з собою, вони вирубували і випалювали ліс, піднімали цілину. Перші поселення — це дерев'яні курені, обкладені дерниною, в яких посеред стелі була діра, щоб виходив дим. У музеї можна побачити будівлі, перенесені із поселень Бучач, Мирне, Вільне, Новий Київ. Туга за рідною землею спонукала емігрантів так називати свої поселення, як і в Україні. І що цікаво, в музеї проходить театралізоване дійство, яке нагадує історію розвитку українського села в Канаді. Йдучи вулицею, можна зустріти хлопчика з торбою за плечима, який прямує до школи, дівчину в українському вбранні, яка йде до церкви. Зайшовши до будь-якої оселі, ви не тільки ознайомитеся з історією родини, яка проживала в цьому будинку. Тут вас обов'язково пригостять смачним українським борщем чи варениками.

Сюди люблять приїжджати українські сім'ї, возять гостей, щоб показати: «У нас є коріння на Батьківщині».

Володимир ТАРАСЕНКО.

На знімку: одна з хат музею.

Фото автора.

Поставили воза попереду коня — і він рушив

У Сієтлі на черговій сесії Світової організації торгівлі 30 листопада буде ухвалено остаточне рішення щодо прийняття Китаю в СОТ. Хоча вже нині це питання вважають розв'язаним.

Пекін показав усьому світові унікальний шлях завоювання ринку. І поки більш як сто країн світу домовлялися про цивілізовані методи торгівлі в СОТ, Китай експортував товари неймовірними масштабами, залишаючи свій внутрішній ринок малодоступним для імпорту. Навіть за нинішніх кризових умов він має 23 мільярди доларів позитивного сальдо у зовнішній торгівлі. У німецькому магазині ви знайдете хіба що одну іграшку місцевого виробництва на двадцять китайських, у Парижі купите сувенір з Ейфелевою вежею і написом «Зроблено в Китаї», в Америці — костюм і краватка за доступною ціною, ймовірніше за все, теж «звідти».

Звісно, приєднання до СОТ надасть Китаю ширші можливості для збуту товарів, хоч доведеться також відкрити внутрішній ринок для іноземців. На це Китай не погоджувався протягом більш як 15 років.

Деякі фахівці радять так само чинити й Україні. Вступ до СОТ нам потрібен — зникне чимало перешкод на шляху експорту товарів. Проте вільна торгівля (одна з головних засад СОТ) для таких ослаблених держав, як наша, може стати згубною. Яка радість з того, що ми зможемо вільно експортувати «запорожці» у Європу, коли в обмін на це ми надамо пільгові умови для імпорту «мерседесів»? Усе чесно, але... Краще вже вивчити досвід Китаю.

Надія ВЕРБИЧЕНКО.

Їздіть голим, але мовчки

Вулицями невеликого північноавстралійського містечка Кен нещодавно прогарцював на коні абсолютно голий поліцейський: він побився об заклад з друзями.

Місцеві мешканці, звісно, написали скаргу. Проте не сподобалася їм аж ніяк не «парадна» форма Адама, а те, що за конем їхали чотири поліцейські автомашини і... сигналили, лякаючи людей більше, аніж голий чоловік.

Павло АНГЕЛУЦА.

Австралія.

За батьківщину, за Сталіна!

Наша історія — ваша історія, наша трагедія — ваша трагедія. Така головна ідея фільмів, показаних цього тижня в рамках Днів ізраїльського кіно.

Кажуть, ізраїльтяни вельми полюбляють знімати трагедії про сталінські часи, про складну долю Святої землі або ж комедії з унікальним єврейським гумором. Саме такі фільми у них найліпше виходять. Українським глядачам продемонстрували три стрічки: «Тель-Авів — Берлін» (головний герой після концтабору будує нове життя в Ізраїлі), «Діти Сталіна» (комедія про кібуци) і «Шуру» (комедія про «групи взаємодопомоги»).

Життя євреїв, їхні традиції та історія — вже аж ніяк не екзотика, а частина нашого, українського життя. Адже до створення Держави Ізраїль Одесу, наприклад, вважали одним із головних центрів єврейської культури. В усьому світі відомий і Бабин Яр, хоч не всі іноземці знають, що він — саме в Україні. Тож нічого дивуватися, коли трапляється якось дивно: знімають ізраїльтяни картини про себе, а виходять вони про нашу історію.

Надія БЕДРИЧУК.

Спізнилися навіть із балачками

Польща спромоглася збудувати політично нейтральний держапарат

Досвід багатьох демократичних країн показує, що «державний службовець повинен бути аполітичним». Про це заявив днями у Києві й генеральний директор канцелярії прем'єр-міністра Польщі Яцек Міхаловський. У дискусії україно-польського прес-клубу «Деполітизація влади: досвід Польщі, можливості України» взяли участь Володимир Яцуба, перший заступник міністра Кабінету Міністрів України, та Ігор Коліушко, голова підкомітету ВР з питань адміністративної реформи.

На їхню думку, для проведення адміністративної реформи в Україні особливий інтерес становить саме досвід Польщі. Адже колишня соціалістична республіка, за словами Яцека Міхаловського, спромоглася збудувати якщо не повністю, то принаймні частково політично нейтральний держапарат.

— Після того, як у Польщі був запроваджений аполітичний держапарат, — ділився досвідом гість, — політики та партії зрозуміли, що краще мати нас незалежними, аніж «своїми». А це дуже важливо — відчувати себе не правими, не лівими, а державними. Тому головна проблема реформи — зміна способу мислення.

Та чи реально забезпечити політичну нейтральність державних службовців в Україні найближчим часом? Зі слів наших представників виходить, що поки, на жаль, ні. Причини — низька зарплата і, як наслідок, численні хабарі та страх втратити роботу. Адже, крім прийняття відповідних законів, має бути напрацьовано механізми їх втілення. У Польщі, наприклад, такими є підвищення зарплати та конкурсний відбір, а також сувора відповідальність за свою роботу. До того ж на польських службовців зміна політичної команди президента не поширюється — вони працюють на державу. Але тільки-но займуться політикою — їх відразу попросять...

У нас такий стан залишається у віддалених перспективах. Бо доки детально не відпрацюють механізм забезпечення аполітичності та відповідальності держслужбовця — усе буде на рівні балачок. Шкода тільки, що навіть балачки почалися вже після виборів, а не до них.

Андрій ЮРИЧКО.

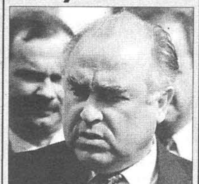
Люди й події

Лишіть Жириновського

Депутат Держдуми РФ і відомий реаніматор СРСР Олексій Подберьозкін заявив: «Якщо приберуть Жириновського, то 2 відсотки явних психів і 3 відсотки алкоголіків проголосують за демократів і КПРФ». Хоча, по-моєму, комуністи можуть розраховувати на ширшу підтримку народних мас: численність алкоголіків у 3 відсотки —цифра, вочевидь занижена для Росії. Чи, можливо, решта виборців просто так багато не вип'є?

Простіше не буває

Колишній прем'єр-міністр Росії Віктор Черномирдін поскаржився цього тижня журналістам на своє життя-буття: «Ви думаєте, що мені далеко просто. Мені далеко не просто». Але хто ж так думає, Вікторе Степановичу? Навпаки, усі розуміють: вам не далеко просто. Вам просто не далеко.

Про користь спорту

Головне для керівників держави — це щирість у розмові з народом. Ну навіщо вдавати, що потрібно зміцнювати «європейський вектор» політики саме тоді, коли в Європі проходить чемпіонат із футболу? Все одно не повірять, що їдеш у невідкладних справах. Президент Венесуели Уго Чавес, наприклад, відверто заявив під час візиту на Кубу: «Я приїхав пограти в бейсбол з Фіделем Кастро і провести переговори щодо нафти». А необхідні документи можна підписати й під час тайм-ауту.

Вчитися і вчитися

Присоромленим має почуватися прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер. Його назвали «неерудованим, недалеким і сухим чоловіком», а його уряд — «недосвідченим, дивним і манірним». «Британському урядові ще вчитися і вчитися». Така нищівна критика пролунала з вуст... президента Зімбабве Роберта Мугабе. А кузнею вчителів для прем'єрів, певно, буде Африка.

А МОЗ попереджало...

Комісари Європейського союзу зробили новий крок щодо боротьби з курінням. Тепер на пачках цигарок, які продають у державах ЄС, має бути напис «Куріння вбиває», причому на світлому фоні й... у траурній рамці. А от наше вітчизняне МОЗ значно делікатніше: воно тільки обережно нагадує курцям — самогубство шкідливе для вашого здоров'я. Не більше.

Не валяйте дурника — піднімайте АПК!

(Початок на 1-й стор.).

Побачивши усе на власні очі, один такий заїжджий заокеанський фермер Ральф В. Далл одразу кинувся писати книжку, де навчає українського селянина, як правильно сіяти-орати... Для того, певно, щоб ми були такі ж ситі та заможні, як вони. Її назва — «Робіть, як ми — живіть, як ми». Вибач, Ральфе! Ми не можемо жити, як ви. Не тому, що сіяти не вміємо, а зовсім з іншої причини...

Колись третій президент США Джефферсон вигукнув: «Ті, хто обробляє землю, — найцінніші громадяни. Вони найенергійніші, найнезалежніші, найблагодійніші і вони найміцнішими вузами зв'язані зі своєю країною та її інтересами». Відтоді такі, як фермер Ральф, просто купаються у позичках. Тут тобі кредити на нерухомість, комбайни, трактори... Можна одержати гроші під урожай, на закупівлю техніки. Одне слово — бери і працюй. А спробував би ти, Ральфе, погосподарювати за державної підтримки, якою обдаровують селян Ганно-Покровки Ширяєвського району Одеської області!

«Побачив я там, — пише наш читач М. Ющенко, — автобуса з подвійною тягою. Впродовж 20 днів мого перебування в тому селі я зранку та ввечері спостерігав, як трактор тягне автобуса з робітниками. З'ясувалося, тамтешньому КСП нема за що купити бензин. Такого я не бачив з часів правління Сталіна. Коли солярка скінчиться, запрягатимуть, напевне, в автобус шістку коней або перейдуть на волову тягу...».

...Коли у День працівника сільського господарства численні аграрні чиновники «найвищого гатунку» виголошуватимуть урочисті промови (а може, навіть тости), то казатимуть приблизно таке:

«Вивести Україну з кризи може лише багатомільйонна армія селян... енергію і добросовісну працю яких державі давно вже варто було б стимулювати матеріально і морально». (Л. Кучма. 1994 рік).

Або:

«...Все, що має і може зробити держава для пом'якшення фінансових труднощів сільгоспвиробників буде робитися. Беру це під свій особистий контроль». (Л. Кучма. 1998 рік).

А потім — дякуватимуть вітчизняним працівникам ланів та ферм. І є за що. Селяни без чиновників якось та проживуть. А от що робитимуть генерали від землі, коли селянин раптом відмовиться їх годувати? Тому й висновок: працювати аграрником в Україні — то справжній героїзм. Навіть подвійний. Бо сіяти й орати доводиться на громадських засадах. Але Ральфові такої державної підтримки не зрозуміти

Валерій ДРУЖЕНКО.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА, Олександра КЛИМЕНКА, Геннадія СТЕПАНЕНКА.

Без скальпеля важко, але — можна!

І це в нас, а не в Америці

Медицина

Київському Центру ендоваскулярної нейрорентгенохірургії АМН України (ЦЕНРХ) виповнюється 25 років.

У листопаді 74-го тут зроблено першу операцію (реконструктивну!) за принципово новою методикою. Сенсація в тому, що для усунення патології судин головного мозку пацієнтові не робили трепанацію черепа і хірург узагалі не користувався скальпелем. Оперував Віктор Іванович Щеглов — засновник Центру та його незмінний директор.

Віктор Іванович Щеглов

В. Щеглов: «Того дня ніхто не думав, що метод, в основі якого лежить проста внутрішньосудинна маніпуляція, розвинеться в самостійну галузь у медицині, вторгнеться до сфери компетенції неврології, психіатрії, онкології, становитиме реальну альтернативу нейрохірургії. Спазм однієї крихітної мозкової судинки або будь-яка інша — нікчемна, на думку нефахівця, зміна може призвести до порушення мови, слуху, зору, пам'яті, зробити малорухомою руку чи ногу. А інсульт, ішемічна хвороба мозку, епілепсія, дитячий церебральний параліч, пізні пухлини! З цими бідами попереду у хворого довгий шлях по кабінетах лікарів. А результат?»

Випадок із практики. Хворий страждав на галюцинації. Лікувався багато років у психлікарні. Безрезультатно, бо потрібно було не лікарняне ліжко, а професійна допомога відомства Щеглова. Воно виявило уражену ділянку мозку, провело ендоваскулярну операцію, і галюцинації припинилися.

То що це таке — ендоваскулярна нейрорентгенохірургія? Якщо спрощено, то скальпель відкладається вбік. Основним інструментом, що його використовують фахівці цього напряму, є так званий балон-катетер. Його вводять у артерію або у вену руки, завдяки чому **можна з високою точністю дослідити будь-яку ділянку мозку (і спинного, і головного)**. Мало того, можна ввести в нього ліки. І немає потреби робити трепанацію мозку.

В. Щеглов: «Ми часто маємо справу з хворими, які вже поневірялися по медустановах і згаяли чимало часу та грошей. Проте результат був невисокий. Спільна закономірність таких випадків — у цих пацієнтів лікували симптоми захворювання, не з'ясувавши до кінця його причину. Візьмемо епілепсію. Наука знає, що її напади можуть спровокувати близько 2 тисяч чинників. А лікують-бо епілепсію як таку! Одного разу до нас прибула хвора, в якої на день траплялося по 16—17 нападів епілепсії. На лікування змарновано роки. У ЦЕНРХ з цією проблемою впоралися за... два дні. Після обстеження ввели через балон-катетер «фірмовий» коктейль, який поліпшує мікроциркуляцію мозку — і напади припинилися.

Збоку. Звісно, цей метод — не панацея. Але це більш щадливий і менш травматичний варіант лікування. Це крок уперед у культурі діагностики та лікуванні хворих з ураженнями центральної нервової системи. В Україні, згідно зі статистикою, трапляється 19 тисяч крововиливів на рік. Із них 80—90 відсотків —компетенція відомства Щеглова. Якщо лікують невропатологи, максимальний позитивний ефект досягається в 50 відсотках випадків. Тут беруть на себе сміливість обіцяти більше. За тими самими даними, на рік припадає 100 тисяч так званих ішемічних ушкоджень (тромбози, стенози, емболії). І це ми також уміємо лікувати. І дитячий церебральний параліч, і пухлини — злоякісні, і доброякісні.

Сьогодні в ЦЕНРХ не тільки лікують, а й готують кадри. І навіть намагаються робити те, що не до снаги нашій парадоксальній економіці: самі виготовляють частину інструментів (багато з імпортного — не по кишені), самі будують (звели 9-й поверх в інституті), запасають продукти для стаціонару, шиють халати і навіть навчають німецьку вівчарку попереджувати лікарів про близький епілептичний напад у пацієнта.

Але особлива гордість — «фірмовий» препарат емболін.

В. Щеглов: «Емболін дає змогу робити операції без скальпеля, крім того, з його допомогою можна «вимикати» пухлину. Якщо спрощено, він закриває судини, які «живлять» пухлину. Емболін пройшов перевірку в Інституті фармакології і токсикології, пройшов клінічні випробування. З його допомогою прооперовано близько 500 пацієнтів. Емболіном серйозно зацікавилися американці, китайці. Київський інститут проблем онкології узяв емболін на випробування для наукових досліджень, і вже нині отримано цінні дані, що мають жвавий інтерес навіть у наукових колах США».

Приїздять іноземці й до Києва. Німців (67 осіб) навіть прооперовано в ЦЕНРХ. Отже, довіряють.

...Нещодавно Щеглов набрав групу молодих лікарів — 12 осіб. Під час прийому на роботу кожний зобов'язався вивчити англійську мову і написав заяву про звільнення. До кінця навчання, згідно з договором, четверо, не витримавши конкуренції, змушені будуть піти. Вісім залишаться. Вони продовжать справу. Решта четверо також багато вміють.

Світлана СЬОМОЧКІНА.

Оголошення

Астрологічний прогноз на 22 — 28 листопада

ОВЕН. Почуватиметеся дуже добре в нових місцях і серед нових людей. Вирушите в бажану поїздку, будете задоволені партнерами і друзями, знайденими серед іноземців і людей іншого кола. А старі друзі підштовхнуть вас до рішучих дій.

ТЕЛЕЦЬ. Приємні зміни на краще можуть виявитися в близьких і фінансових відносинах, але це, ймовірніше, заспокоєння і очікування, ніж докорінна зміна. Не забувайте про потреби партнера — пізніше це окупиться. Не варто починати нові справи.

БЛИЗНЯТА. З приємної або заспокійливої ноти активізуються відносини. Цього тижня лише вам найкраще вдасться налагодити будь-які види контактів, тільки ви можете втихомирити конфлікти і суперечки між подружжям і не довести справу до суду.

РАК. Ваша робота буде пов'язана з творчим процесом, а щоденні обов'язки — приємними і необтяжливими. Не виключено, що тимчасово будете в ролі виконуючого обов'язки. Режим дня визначатиметься обставинами і приємними переміщеннями.

ЛЕВ. Короткий, але непоганий період для того, щоб розслабитися, відпочити, знайти сердечну втіху і віддушину в коханні, дітях або порадіти музиці, хорошому концерту, театральному дійству або самому поринути в творчий процес. Освіживши власні почуття, відчуєте непідроблений інтерес до себе.

ДІВА. Цього тижня вам захочеться закритися в чотирьох стінах, залишитись удома і покайфувати. Погане здоров'я — тільки привід, щоб відпочити і розслабитися. Вам потрібні тиша і спокій, і жодних проблем, суперечок, з'ясування стосунків і тим більше змін.

ТЕРЕЗИ. Ваші інтереси переходять у сферу, яка поступово активізує ваш розум і рухомість через спілкування, особисті зустрічі, короткі поїздки, навчання і поки що через невеликі позитивні зміни. Перебуватимете в товаристві, яке задовольняє ваші інтереси та професійні амбіції.

СКОРПІОН. Хороший рівний тиждень. Можна розслабитись і трохи відпочити. Не обов'язково щось робити і посилено працювати — справи робитимуться самі собою. Ви скоріше будете пливти за течією, ніж долати перешкоди. Мабуть, поліпшиться матеріальне становище і самопочуття.

СТРІЛЕЦЬ. Ви будете взірцем для інших, якщо не сказати —захоплюючим прикладом. З вами радитимуться, а до вашої думки прислухатимуться. Можна сказати, що перед вами відчинено майже усі двері, треба тільки не лінуватись і відчинити їх.

КОЗЕРІГ. Будете зайняті незвичною для себе діяльністю — втішати і «висушувати» чужі сльози. Сьогодні ви краще, ніж будь-хто, оціните обстановку, чужу перевагу та об'єкт інвестування. З власної волі опинитеся не на виду, а на самоті або за лаштунками.

ВОДОЛІЙ. Знайдете собі вірного друга. Прагнутимете до деякого закритого колективу чи організації. Можливо, у вівторок чи середу опинитеся саме там, куди мріяли потрапити. На одній з презентацій або вечірок знайдете свій інтерес, там здійсниться ваше бажання.

РИБИ. Рішення і вчинки вашого керівництва будуть несподіваними не тільки для вас, а, мабуть, і для вашого оточення. Воно раптом піде на поступки і поблажливість. У цілому, це непоганий тиждень для того, щоб знайти спільну мову з начальством.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Фото з конверта

Ну, і що ж там пише газета «Життя студента»?

Фото Сергія ЧУЗАВКОВА.

Усміхніться!

Незнайомець

Мама з сином переглядають сімейний альбом і натрапляють на фотографію хвацького солдата.

— Мамо, а хто цей бравий вояка?

— Це ж твій тато, синку.

Хлопчик на хвилинку замислився, а потім запитує:

— А хто ж тоді той товстий лисий дядько, що живе з нами тепер?

Надіслав Степан ГОЛОВКО.

Переяслав-Хмельницький Київської області.

Народний календар

Якщо на Михайла ніч ясна, то буде зима сніжна і красна

20 ЛИСТОПАДА — **Феодора. Зима сідає на покуть. Якщо відлига —чекай морозів.**

21 ЛИСТОПАДА — **Михайла. Михайло «приїжджає на білому коні». За цим днем завбачували і весну. Іній — на великі сніги, а туман — на відлигу. Після Михайла закінчувалися весілля.**

22 ЛИСТОПАДА — **Мотрони. Вже має бути покритою снігом земля. Якщо в листопаді Мотря на білім коні приїде, то холодну зиму нам привезе.**

Прикмети листопада

- ✔ У дуба й осики найпізніший падолист; рано спало листя на липах — зима буде люта.
- ✔ Якщо в листопаді з'явилися комарі — зима буде теплою.
- ✔ Качки або гуси все частіше почали перелітати з місця на місце — на холодну зиму.
- ✔ Якщо перший сніг упав на мокру землю — залишиться, на суху —скоро зійде.
- ✔ Перший тривкий сніг випадає на ніч; денний сніг довго не затримається.

Будьте здорові!

Лікувальні пучки

Людей будь-якого віку часто нападає гикавка. Щоб позбутися її, потрібно на дві-три секунди звести докупи пучки мізинця і великого пальця правої руки, зробити кілька глибоких вдихів. Якщо це не допомогло, ковтніть води. Є багато інших вправ, але я і моя сім'я робимо так. І завжди допомагає.

Анатолій МАТВЄЄВ.

Бердичів Житомирської області.

Питання по суті

Що таке чипси і з чим їх їдять?

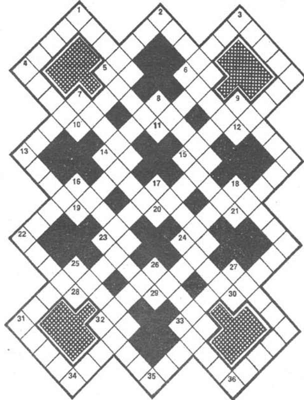
Дуже люблю чипси. Але вони такі різні і за смаком, і за запахом, та й мама сварить за моє захоплення, що я задумалась: а що це таке — чипси?

Світлана СПОДАРЧУК.

Івано-Франківськ.

Багатьом чипси заміняють обіди. Непрозорі пакетики, що приємно шурхотять, металізовані зсередини — щоб чипси не ламалися і не видихалися, продаються нині у кожному магазині. Зроблені вони з кукурудзяного крохмалю, картопляного пюре, борошна пшеничного чи соєвого. Це так звані штучні чипси, які мають форму і розмір пресу, а міцний запах — від смакових, ароматичних добавок. І якщо на упаковці написано «з беконом» — його роль виконує синтетика. Для виробництва натуральних картопляних чипсів потрібен особливий сорт картоплі, з 5 кілограмів якої виходить всього 1 кілограм чипсів. Вам подобається хрустіти «між справою» чипсами? Не захоплюйтеся, тому що з роками це може підірвати здоров'я. Краще вживайте їх як гарнір до якої-небудь страви. Тоді чипси з баловства перетворюються на калорійну, смачну, повноцінну їжу.

КРОСВОРД

Праворуч — униз: 1. Богиня перемоги у наших пращурів. 2. Князь, син Данила Галицького. 3. Персонаж відомого роману Ліни Костенко. 4. Міра для визначення маси дорогоцінного каменя. 5. Син композитора М. Лисенка. 6. Справжнє прізвище полковника С. Палія. 7. Міфічний перевізник на той світ. 8. Країна, в якій богів більше, ніж людей. 9. Притока Десни. 13. Винахідник індивідуальної вогнепальної зброї. 14. Ріка і місто в Афганістані. 15. Старовинний верхній одяг заможного козака. 16. Гора поблизу Севастополя. 17. Нічний болотяний птах. 18. П'ятикратна щоденна молитва у мусульман. 22. Місце зближення річок, по якому в давнину перетягували човни. 23. Бульба-старший. 24. Поняття невідворотності відповідальності за діяння в буддизмі. 25. Залізничний транспорт. 26. Жінка, якій присвячував твори Петрарка. 27. Божий вісник. 31. Жінка-екстрасенс, якій присвоєно звання лицаря-командора Великого Хреста Королівського ордена лицарів миру і справедливості. 32. Один із Кайдашів. 33. Юнацька організація.

Праворуч — угору: 4. Суцвіття подорожника, пшениці. 5. Половець у «Слові о полку Ігоревім», спільник Ігоря у втечі з полону. 6. Столиця могутнього князівства. 10. Мисливський собака. 11. Головний бог у дохристиянській Київській Русі. 12. Важкий хімічний елемент, 1 куб. см якого важить 22,5 г. 13. Доглядач коней та бойової колісниці стародавнього грецького воїна. 14. Футболіст і тренер київського «Динамо». 15. Письменник і актор трупи М. Саксаганського. 19. Стародавня зброя для руйнування фортечних стін. 20. Тесть Т. Хмельницького. 23. Автор роману «Людолови». 21. Точка небесної сфери, протилежна зеніту. 22. Бальний танець. 24. Титул київських правителів докняжої пори. 28. Персонаж казки про пана Коцького. 29. Столиця Золотої Орди. 30. Батько Енея. 31. Полтавець, творець важких танків. 32. Тропічна морська тварина, прикраса із його скелета. 33. Провідна партія ансамблю. 34. Старовинний український чоловічий танець. 35. Вічнозелений кущ-паразит. 36. Біблійний князь, який, на думку окремих дослідників, уособлює Праукраїну.

Відповіді до кросворда, надрукованого 13 листопада

По горизонталі: 1. Доброта. 4. Акафіст. 7. Бур. 8. «Свема». 9. Содом. 11. Іов. 12. Ага. 13. Сарни. 15. Агдам. 17. Плем'я. 18. Альтаїр. 19. Бинт. 20. Опал. 22. Капітан. 24. Тіара. 25. Ямато. 26. Кража. 29. Мул. 32. Айя. 33. Остап. 34. Ревун. 35. Іго. 36. Лівонія. 37. «Валянки».

По вертикалі: 1. Дерібас. 2. Олег. 3. Абака. 4. Арсен. 5. Анди. 6. Туманян. 8. Свидригайло. 10. Матенодаран. 14. Ритміка. 16. Матка. 17. Проня. 21. Стамбул. 23. Колядки. 27. Рупія. 28. Жаров. 30. Стан. 32. Овал.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 236694.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311216.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок —441-88-23; телефакс —224-72-54; відділ реклами —441-86-50, 441-89-34, 441-89-44; телефакс —449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець – Верховна Рада України